

Rävkompisarna börjar skolan!

Helsingfors

Mot en hållbar framtid genom lek,
äventyr och utforskande

Rävkompisarna

KONSTNÄRLIGA RÄVEN

Jag tycker om att skapa nytt

KOCK-RÄVEN

Jag är en finsmakare och jag älskar vegetarisk mat

FENNEKEN

Mitt hjärta klappar för cirkus och för att hjälpa andra

DISCO-RÄVEN

Jag njuter av musik, dans och av att skapa sammanhållning

VANDRANDE RÄVEN

Jag älskar naturen och att vara ute på äventyr

RESANDE RÅTTAN

Jag gillar stök, ståhej och att ha kul

BUSSIGA BIET

Jag tycker om ängar, blomsterprakt och samarbete

VISA RÄVEN

Jag funderar, tänker och förundras över världen

SKICKLIGA RÄVEN

Jag fixar, reparerar
och återvinner

TIBETANSKA RÄVEN

Jag reser, mediterar
och studerar solenergi

UPPFINNAR-RÄVEN

Jag utforskar framtiden
och utvecklar nya manicker

SAGO-RÄVEN

Fantasi och
berättelser är
viktiga för mig

MEDIA-MULLVADEN

Jag undersöker allt
in i minsta detalj och
gräver fram sanningen

GRÅ MÅSEN

Jag svävar fram över
Östersjöns stränder
och plockar skräp

GULDBAGGEN

Jag skyddar gamla
skogar och mitt hem
är ett murket träd

HEMLIGA STRÖMMINGEN

Jag utreder skumma
affärer till sjöss

SPORTIGA RÄVEN

Jag springer, skuttar
och leker

CIRKUS-RÄVEN

Jag reser världen
runt och lär mig
nya språk

Helsingfors

Bokens redaktörer: Anssi Almgren och Jasmine Gustafsson
Bokens arbetsgrupp: Anssi Almgren, Jasmine Gustafsson,
Ylva Hellgren-Tibaldi, Ina Saloheimo och Susan Myllyaho.
Illustration: Riku Ounaslehto
Ombrytning: Pii & Waak
Tryck: Grano, Helsingfors 2024

ISBN: 978-952-386-496-2 (tryckt)
978-952-386-497-9 (webbversion)

Rävkompisarna börjar skolan!

Mot en hållbar framtid genom
lek, äventyr och utforskande

Innehåll

1.	Skolan börjar!	10
2.	Första skolresan	11
3.	Visa Råven får framtidstittglas i present ATT SKAPA ALTERNATIVA HÅLLBARA FRAMTIDSVISIONER	12
4.	Tibetanska Råven kommer till klassen KULTURELL MÅNGFALD, SPRÅKMEDVETENHET, FÖRNYBAR ENERGI	18
5.	Sportiga Råven på fotbollsplanen MIKROPLASTER OCH CIRKULÄR EKONOMI	22
6.	Kock-Råven blir ivrig över den nya skolrestaurangen MILJÖVÄNLIG MAT OCH ÅTERVINNING	28
7.	Konstnärliga Råven på rasten ÄNGAR OCH NATURENS MÅNGFALD	32
8.	Rävkompisarna på cirkus! SPRÅKSMAKPROV, SPRÅKMEDVETENHET	38
9.	Råvarna går ut för att lära sig LÄRANDE UTMOMHUS, MILJÖFOSTRAN	44
10.	Föreanta nosarna – FN! PÅVERKAN, DELAKTIGHET, FÖRÄNDRING	50
11.	Uppfinnar-Råven bygger en luftnosare LUFTKVALITET, KLIMAT, KLIMATFÖRÄNDRINGEN	54
12.	Sago-Råven undersöker en nyhet om en flygande strömming FEJKNYHETER, MEDIKOMPETENS, ARTIFICIELL INTELLIGENS	60
13.	Skickliga Råven vill bygga saker ÅTERVINNING, RESURSVISDOM, GRÖNBYGGANDE	66
14.	Fenneken vill hjälpa till EMPATI, SAMARBETE, RÄTTVISA	72
15.	Vad gömmer sig under snön? NEDSKRÄPNING	76
16.	Boom – vilken klädövertäckning! NÄTKÖP, KEMIKALIER, GLOBALT MEDBORGARSKAP	80
17.	Disco-råvens valborgsfest ÅTERANVÄNDNING, ÅTERVINNING	84
18.	Vårfest på ängen	88

Inledning

– Tillsammans med rävkompisarna mot en hållbar framtid

Tillsammans med rävkompisarna utforskar vi en hållbar framtid genom berättelser, uppgifter och äventyr. Mer än tio klasser i årskurs 1–2 i olika delar av Helsingfors deltog i arbetet med att skriva boken. Barnen hittade på nytt innehåll, överraskande vändningar och nya karaktärer till berättelserna. Vi är väldigt tacksamma för alla idéer och tankar!

I den förra Boken om rävarna gick vi på äventyr i och omkring daghemmet. Nu packar rävarna sina ryggsäckar och beger sig till Huggningsbacka skola! På många sätt verkar rävkompisarnas nya skola vara motsatsen till hållbar, så rävarna har en hel del att göra.

Varje räv har sin egen berättelse som leder till ett hållbarhetsfenomen. Till exempel lyssnar Konstnärliga Råven på Bussiga Biets bekymmer (den biologiska mångfalden), Sportiga Råven undersöker hur konstgräset på skolplanen kan återvinnas (cirkulär ekonomi) och på väg till skolan förundras Uppfinnar-Råven över röken som kommer från Resande Råttans moped (klimatförändringen). Rävarnas berättelser ger inga färdiga svar eller lösningar, utan lämnar dem

Rävmodellen bygger på:

- Miljö- och klimatfostran
- Kompetens inom cirkulär ekonomi
- Framtidskompetens
- Mångsidig kompetens och fenomenbaserat lärande
- Hoppets pedagogik och kreativt lärande
- Programmet för hållbar utveckling – Agenda 2030
- Det europeiska kompetensramverket för hållbarhet (GreenComp)

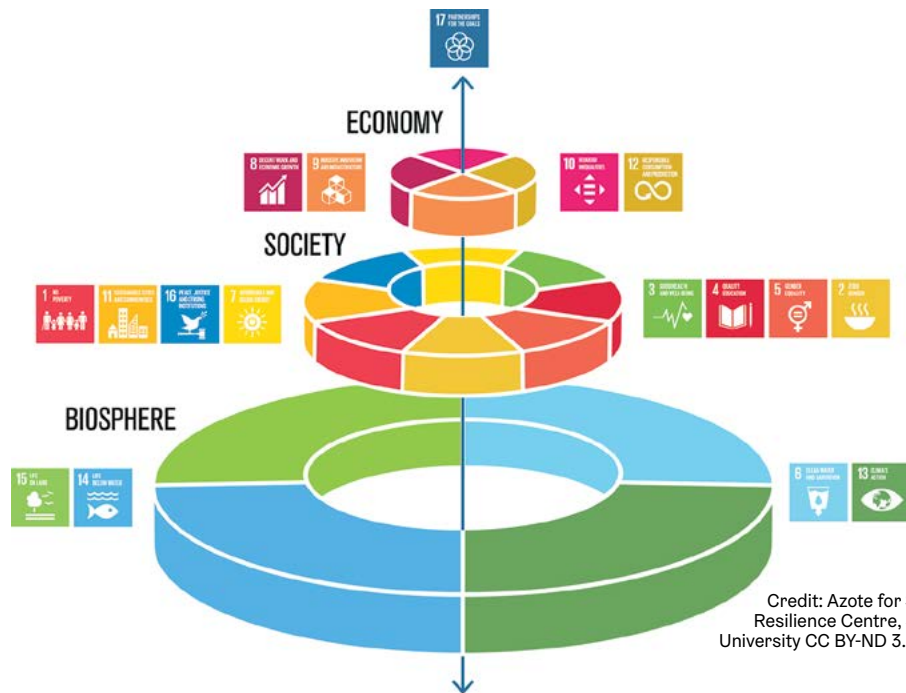
öppna. Tanken är att barnen själva ska få fundera över och pröva olika alternativa lösningar genom att hitta på, utforska och leka.

Förutom berättelserna innehåller varje kapitel olika aktivitetsuppgifter, så kallade tassar. Genom tassarna känner, utforskar och tar vi tag i att skapa en hållbar framtid. Tassarna bygger på att tänka kreativt, utnyttja fantasin, utforska framtiden och komma på nya lösningar. Tassarna är utformade för att kunna tillämpas på olika läroämnen och fenomenbaserat lärande.

Tillsammans med rävkompisarna är det praktiskt att jobba med innehållet om hållbar utveckling i läroplanen, främja de globala utvecklingsmålen (Agenda 2030) och lära sig mer om det europeiska kompetensramverket GreenComp. Rävmodellen är hållbarhetsfostran som är baserad på hoppets pedagogik och inläring som skapar förändring.

Ha det så kul med rävkompisarna!

Anssi Almgren och Jasmine Gustafsson

Credit: Azote for Stockholm Resilience Centre, Stockholm University CC BY-ND 3.0.

”Bröllopstårtmodellen” för hållbar utveckling

I Boken om rävarna används en ny stark modell för hållbar utveckling, som också kallas ”bröllopstårtmodellen”. De globala målen för hållbar utveckling har placerats ut på tårtans olika våningar. Den nedre delen av modellen beskriver den ekologiska hållbarhet som utgör grunden för allt liv på jorden.

Nu måste vi göra allt som bara går för att säkerställa naturens välbefinnande. Därför är huvudfokus för berättelserna i boken ekologisk hållbarhet, men kapitlen behandlar också social, kulturell och ekonomisk hållbarhet.

Rävtassar

Genom tassarna känner, utforskar och tar vi tag i att skapa en hållbar framtid. Tassarna bygger på att tänka kreativt, verkliga fenomen i världen, att utforska framtiden och att fundera på nya lösningar.

Gå först igenom tassarna tillsammans med barnen och välj sedan ut vilka uppgifter ni ska börja jobba med. Tassarna kan anpassas efter barnens ålder, intressen, idéer och önskemål. Hur länge det tar att utföra tassarna varierar. Det finns tassor som kan utföras på några lektioner, och så finns det tassor som ni kan jobba med i flera veckor, om ni vill.

Struktur för Boken om rävarna

1

PRESENTATIONER Vi lär känna rävarna i början av kapitlen.

2

NYCKELORD Nyckelorden i varje kapitel berättar om respektive rävs hållbarhetsteman. I början av varje berättelse nämns också de mål för hållbar utveckling i Agenda 2030 som är kopplade till berättelsen.

3

BERÄTTELSE Berättelserna bildar ett kontinuum och följer skolårets rytm. I berättelserna lär rävarna känna nya vänner och ställs inför en rad olika hållbarhetsutmaningar. Rävarnas berättelser ger inga färdiga lösningar, utan lämnar dem öppna. Tanken är att barnen själva ska kunna fortsätta berättelserna och komma fram till olika lösningar. Berättelserna kan anpassas, tillämpas och utvecklas på det sätt som passar er bäst.

4

TASSAR Förutom berättelserna innehåller varje kapitel tiotals aktivitetssuppgifter, så kallade tassar. Tassarna är indelade i tre kategorier: utforska, tänka och agera. Tassarna är utformade för att kunna anpassas till barnens ålder, intressen, idéer och önskemål. Hur länge det tar att utföra tassarna varierar. Vissa uppgifter kan utföras under en lektion och andra kan göras till längre projekt.

5

MER OM ÄMNET I den här delen finns länkar och mer information om de hållbarhetsteman som är kopplade till berättelsen.

6

LÄROPLANEN Se hur berättelsen är kopplad till grunderna för läroplanen.

7

KOMPETENSRAMVERKET GREENCOMP I slutet av varje kapitel nämns ett av Europeiska unionens gemensamma GreenComp-mål som berättelsen handlar om.

*Dela gärna med er av era rävvupplevelser
på Instagram #rävkompisarna*

Skolan börjar!

Vandrande Råven vaknar förväntansfull inför den nya morgonen.

– I dag börjar skolan! ropar den i råvkojan.

Det blir ett fasligt fläng i råvkojan när råvarna gör sig klara för sin första skoldag. Sago-Råven söker efter sina strumpor, Sportiga Råven sina fotbollsskor och Skickliga Råven sin verktygslåda.

Men i köket är det lugnt. Kock-Råven har förberett allt redan kvällen innan och steker nu bananplättar. Solen skiner, reggae spelas i bakgrunden och tre småfåglar kvittrar på fönsterbrädet. Glasen är fyllda med juice gjord på sommarens blåbär.

Efter morgonmålet packar Vandrande Råven sin ryggsäck som den hittade på ett återvinningstorg. Den är inte säker på vad allt den behöver ha med sig till skolan, så den packar först ner en sovsäck, ett stormkök, en första hjälpen-väska och annan campingutrustning. Ryggsäcken fylls till brädden och putar ut på ett lustigt sätt. Då inser råven något.

– Åh, nu ryms ju inget skolmaterial, fnysar den.

Vandrande Råven tömmer ut föremålen i ryggsäcken på golvet och packar om den. Nu ryms nätt och jämnt ett litet pennfodral i ryggsäcken, eftersom campingutrustningen fortfarande tar upp det mesta av utrymmet.

Råven bestämmer sig för att bära nallen och stormköket i händerna.

När ryggsäcken är packad rusar råven ner för trappan till råvkojans nedre våning.

De andra har redan börjat gå mot skolan, men Konstnärliga Råven står och väntar i dörren.

– Kom igen, vi har bråttom, säger Konstnärliga Råven.

Sedan springer kompisarna iväg mot skolan.

Första skolresan

En reflex som ser ut som ett diamantsvärd svänger fram och tillbaka på ryggsäcken när Vandrande Rävén springer mot skolan. Konstnärliga Rävén rusar framför.

På skogsstigen ökar rävorna farten och börjar redan kunna se skolgården. Av misstag stöter Vandrande Rävén sko mot en tjock rot och den faller ner på magen bredvid skogsstigen.

BRAK!

– Aj! ropar rävén och tar sig för knät.

Konstnärliga Rävén hör vad som händer och kommer fram till rävén. Den ser små sår på Vandrande Rävén knä.

– Vilken tur att jag fick första hjälpen-väska att rymmas i ryggsäcken, säger Vandrande Rävén nöjt.

Konstnärliga Rävén rengör först knät och lägger sedan försiktigt ett stort plåster över såren. Medan Vandrande Rävén ligger på marken märker den att något rör sig bakom en tjock tall längre bort.

– Hallå! Vem där? ropar Vandrande Rävén. Då störtar en liten figur med ryggsäck iväg.

Konstnärliga Rävén hjälper Vandrande Rävén att resa sig. De går tillsammans för att se om de fortfarande kan se den mystiska figuren. De går närmare tallen, men den lilla figuren syns inte till längre.

Samtidigt märker de att något uppenbarligen har grävts ner vid tallens rötter. De undersöker platsen närmare, flyttar undan kvistar och märker att de ser hörnet av något slags nergrävt föremål.

– Åh, så spännande! säger Vandrande Rävén.

De gräver runt föremålet och hittar en liten trälåda.

– Vad finns inuti den? frågar Konstnärliga Rävén.

Vandrande Rävén öppnar locket på lådan och blir förvånad.

Under locket finns en papperslapp. Under sommaren har Vandrande Rävén övat på bokstäver och har redan lärt sig läsa lite grann. På lappen står det: DEN SOM HITTAR DEN FÅR DEN.

– Den som hittar den får den! ropar rävorna i kör. Mellan fyllningen i lådan hittar Vandrande Rävén en färgglad kikare. Kikaren är målad i alla regnbågens färger och har lustiga mönster.

– Hmm, jag undrar vem den lilla mystiska figuren var och varför den ville ge bort den här kikaren? tänker Konstnärliga Rävén högt.

– Vilka ovanliga tittglas, säger Vandrande Rävén.

Den sätter kikaren framför ögonen, men ser inget. Samtidigt hör de skolklockorna ringa i närheten.

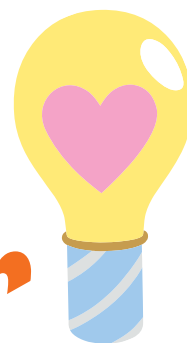
Ding dång, ding dång.

– Kom igen, vi måste hinna till skolan! Vi tar med tittglasen och undersöker dem i klassrummet.

Berättelse: Anssi Almgren och
Jasmine Gustafsson
Experter som har kommenterat berättelsen:
Sanna Rekoja och Otto Tähkäpää

3

Visa Rävén får framtidstittglas i present

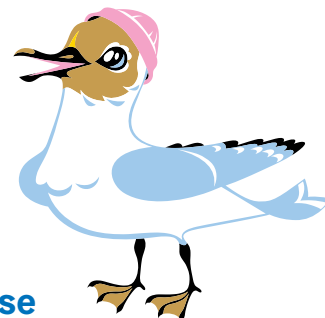
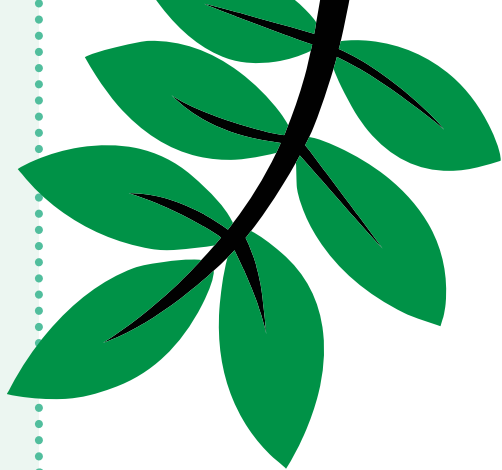
Visa Rävén gillar att fundera, undra och förundras. Den tycker att många vanliga saker är förunderliga och speciella. Så sent som igår undrade den över hur en myra hittar tillbaka till sin stack, om ugglor är lyckliga och hur jag blev jag. Visa Rävén lyssnar till sina egna tankar och tänker tillsammans med andra. Rävén har insett att man förstår mer när man också lyssnar på andras tankar.

Att fundera tillsammans utvecklar hur vi tänker, uttrycker tankar och lyssnar på andra. På senare tid har Visa Rävén varit särskilt intresserad av att utforska framtiden. Vad skulle kunna hända i framtiden?

NYCKELORD: #framtidsvisioner
#framtidskompetens #hållbar framtid

Målen för hållbar utveckling:

Visa Rävens berättelse

Leende lärare möter eleverna på skolgården. Solen skiner och gamla bekanta hälsar på varandra. Vandrande Räv och Konstnärliga Räv ser kompisar som de känner från dagis. Resande Råttan springer med en liten ryggsäck på ryggen och Grå Måsen vinkar med ena vingen till hälsning.

Samtidigt börjar en vuxen person i blommig overall att prata med hög röst.

– Välkommen till Huggningsbacka skola!
Jag heter Frost och jag är rektor på skolan.
Vandrande Räv blir fundersam.

– Varför har skolan ett så konstigt namn?
Och vad betyder rektor?
Jag känner bara till Raptorn. Velociraptorn.

Räv hinner inte tänka mer på saken, för plötsligt hör den sitt namn:

– Vandrande Räv, klass 1B, säger en lärare som heter Nelson och som har en färggrann tröja med mönster på sig.

På väg till kön får Vandrande Räv syn på Visa Räv.

– Idag är en fantastisk dag! säger Visa Rävén ivrigt. Förutom att skolan börjar så fyller jag år i dag!

– Grattis, säger Vandrande Rävén glatt, trots att den inte alls hade kommit ihåg sin väns födelsedag.

Var ska jag få tag på en present till Visa Rävén? undrar Vandrande Rävén.

Alla nya elever följer Nelson till klassrummet.

– Kan jag få dela ut chokladkex till alla eftersom det är min födelsedag? frågar Visa Rävén av läraren Nelson.

– Vilken rolig idé, säger Nelson och ler brett.

Medan klassen äter kex lägger Konstnärliga Rävén märke till en elgitarr som står i ett hörn i klassrummet. Den tar upp gitarren och börjar spela en gratulationssång som hela klassen stämmer in i. Nu skulle det vara en bra tid att ge en present, men ingen verkar ha något att ge, tänker Vandrande Rävén.

Då kommer den ihåg kikaren som de hittade i skogen!

– Här är en present till dig, Visa Rävén. Den är från oss alla, säger Vandrande Rävén.

Visa Rävén öppnar lådan och ser den färggranna kikaren.

– Oj, så fin, suckar Visa Rävén. Tack! Jag ska testa den där ute så fort rasten börjar.

På rasten för Visa Rävén kikaren till ögonen och råkar trycka på en liten knapp på sidan av kikaren. Visa Rävén märker att det börjar bildas lustiga mönster runt linserna: stjärnor, ringar och bollar. Sedan klarnar bilden och rävén tittar genom tittglaset på en liten äppelträdplanta på skolgården. Plötsligt börjar den växa. Trädet blir först lika stort som en räv och sedan lika högt som rävkojan. I det höga trädet syns också fågelbon och fåglar.

– Åhå, säger rävén förvånad. Den tar bort kikaren från ögonen och tittar på äppelträdet, som har blivit en liten planta igen.

– Vad hände? säger Visa Rävén häpet.

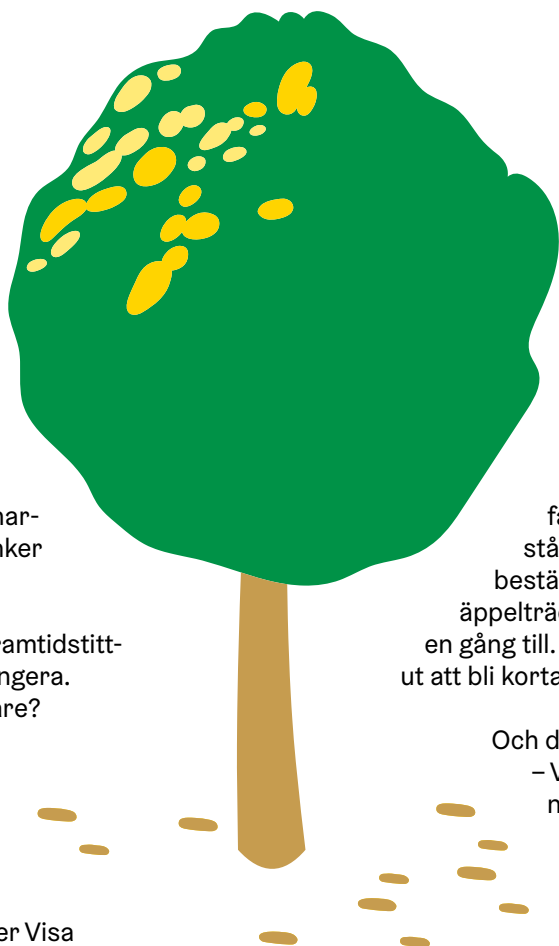
Uppfinnar-Rävén går fram till Visa Rävén och Visa Rävén berättar vad som hände. Uppfinnar-Rävén funderar en stund och tänker sedan högt.

– En gång försökte jag bygga framtidstittglas, men jag fick dem inte att fungera. Kan det där vara en framtidskikare? funderar Uppfinnar-Rävén.

– Med en sådan uppfinning skulle man kunna se hur saker och ting förändras allt eftersom tiden går.

– Vilka fantastiska tittglas! säger Visa Rävén ivrigt. Med den här kikaren kan man nog titta på vilken sak som helst och se hur den kommer att förändras i framtiden.

– Uppfinnar-Rävén, skulle du kunna bygga såna här framtidstittglas till de andra också? Jag tror att alla är intresserade av att utforska olika framtidsvisioner, säger Vandrande Rävén.

Innan Uppfinnar-Rävén hinner svara kommer en basketboll någonstans ifrån och träffar äppelträdsplantan. Rävorna får snabbt trädpplantan att stå upprätt igen. Visa Rävén bestämmer sig för att se på äppelträdet genom framtidskikaren en gång till. Den här gången ser trädet ut att bli kortare och snedare i framtiden.

Och där finns inga fåglar längre.

– Varför ser det annorlunda ut nu än det gjorde för en stund sedan? säger Visa Rävén förundrat. Kom så samlar vi ihop rävkompisarna så vi kan fundera på det här tillsammans, föreslår den.

UTFORSKA

- ☾ Diskutera berättelsen. Vad kommer du ihåg? Fick berättelsen dig att fundera över något?
- ☾ Fundera på ordet "framtid" tillsammans med klassen. Vad betyder det egentligen?
- ☾ Forma framtiden. Alla tar en bit modellera och formar det de kommer att tänka på när de hör ordet "framtid". Det är intressant att diskutera skapelserna tillsammans. Ni kan

- också kombinera olika framtidsskapelser och hitta på gemensamma berättelser till dem.
- ☾ Undersök vad ordet "utopi" betyder.
 - ☾ Undersök hur träd växer. Vad kan påverka hur träden växer och mår? Skulle ni kunna plantera äppelträd på skolgården?

FUNDERA

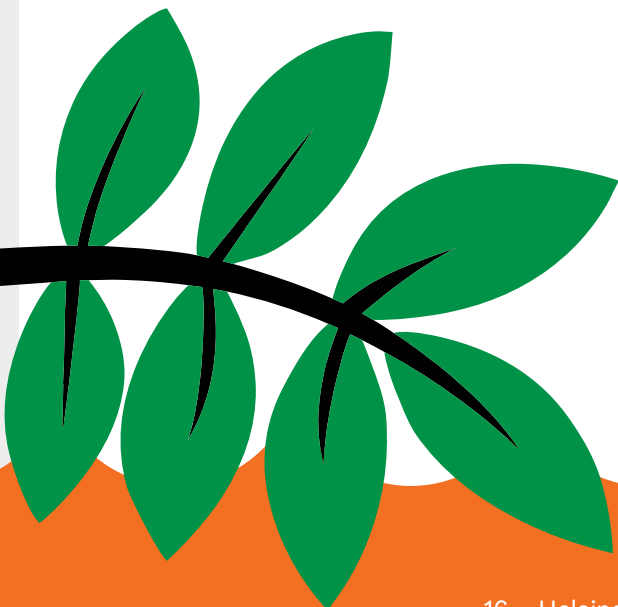
- ☾ Vad skulle kunna hända i framtiden? Vad önskar ni i framtiden? Vilka bra saker önskar ni ska hända i framtiden?
- ☾ Fundera på vad det innebär att det finns många framtidsvisioner. Kan ni tänka er två alternativa framtidsscenarier för nästa helg? Vad skulle du kunna göra för att den framtid du önskar ska bli verklighet?
- ☾ Diskutera: Vem bestämmer hur framtiden kommer att se ut? Om er klass fick bestämma,

- hur skulle en bra framtid se ut? Fundera över om man kan påverka framtiden.
- ☾ Fyll i meningarna:
Tänk om skolgården i framtiden skulle ha ...
Tänk om barn i framtiden kunde ...
Tänk om djur i framtiden ...
Tänk om naturen i framtiden ...
Tänk om det i framtiden fanns föremål som kunde användas för att ...
Tänk om vi i framtiden åt ...

AGERA

- ☾ Bygg era egna framtidsskikare och använd dem för att se på olika föremål, saker och omgivningar. Förblir de desamma med tiden eller förändras de på något sätt?
- ☾ Ta en tur till Tekniska museet och utforska föremålens förflutna och framtid.

- ☾ Delta i Framtidsdagen. **Rävtips:** Gå in på Framtidslabbets webbplats och ta reda på när dagen firas <https://nuori.fi/sv/verksamhet/framtidslabbet/>
- ☾ Skapa framtidens måltider. Vilken typ av mat kommer vi att äta i framtiden? Hur kan mat och grönsaker se ut i framtiden? **Rävtips:** <https://soleiini.fi/> (på finska)
- ☾ Skapa skolans egen framtidskiosk. Vad finns till salu där?
- ☾ Undersök fotografier av Helsingfors. Besök platserna där de gamla fotografierna togs. Föreställ er och rita bilder av framtiden på samma platser. **Rävtips:** www.helsinkikuvia.fi

Mer om ämnet

Framtidsforskning visar vad som är möjligt, vad som är troligt och vad som är önskvärt och icke-önskvärt. Målet är att påverka allmänhetens tankesätt och värderingar, och därmed beslutsfattandet, så att vi kan bidra till en så önskvärd framtid som möjligt. (Källa: Åbo universitet, Centrum för framtidsstudier)

Läroplanen

Man ska tillsammans med eleverna fundera på vad en rättvis och hållbar framtid betyder i vårt land och i världen och hur de själva kan bidra till en sådan. (Grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen 2014, 102)

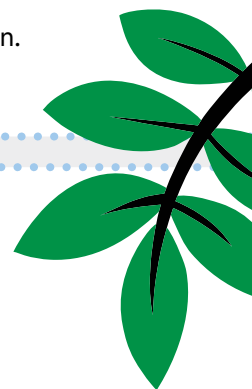
Områden, kompetenser och målbeskrivningar för kompetensramverket GreenComp

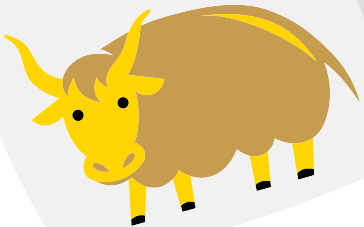
Område: Skapa visioner för en hållbar framtid

Kompetens: Framtidskompetens

Målbeskrivning: Att skapa alternativa hållbara framtidsvisioner genom att föreställa sig och utveckla alternativa scenarier och identifiera de åtgärder som krävs för att förverkliga en önskvärd hållbar framtidsvision.

Mer information: <https://op.europa.eu/sv/publication-detail/-/publication/bc83061d-74ec-11ec-9136-01aa75ed71a1>

4

Berättelse: Anssi Almgren
och Ylva Hellgren-Tibaldi

Tibetanska Räven kommer till klassen

Tibetanska Räven är en ivrig äventyrare, en fridfull grubblare och en skicklig bergsklättrare. Den äter ofta tsampa, går runt med en bönekvavn och odlar chili på fritiden.

Djurälskaren

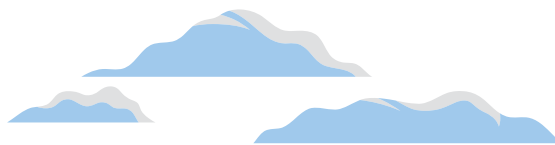
Tibetanska

Räven är en pålitlig vän som andra ofta vänder sig till för att få råd. Den saknar sin jak.

NYCKELORD: #kulturer #livsåskådningar
#språk #religioner #vänner
#barnets rättigheter

Målen för hållbar utveckling:

Tibetanska Rävns berättelse

Tibetanska Rävns sträcker på sig för att titta på landskapet utanför flygplansfönstret. Nere på marken syns grön skog och blått hav. Den håller sin mobiltelefon i handen och väljer nästa låt i appen QQ Music. Samtidigt tar den en titt på meddelandena på WeChat. På grund av hörlurarna hör den inte kaptenens meddelanden, men den märker att lampan för säkerhetsbältet har tänts.

– Aaaah, jag tror att vi äntligen börjar landa, suckar Tibetanska Rävns efter en lång natts flygning och sträcker på tassarna.

Samtidigt börjar en ny dag på Huggningsbacka skola. Läraren Nelson kommer in i klassrummet och hälsar på eleverna med ett vänligt leende.

– God morgon 1B! Jag har ett viktigt meddelande till er. En ny elev kommer att börja i vår klass nästa vecka. Den heter Tibetanska Rävns. I morgon ska den träffa rektorn, skolcoachen, den flerspråkiga handledaren och mig, säger Nelson.

Alla i klassen blir nyfikna och ivriga.

- Var ligger Tibet? frågar Sago-Rävns.
- Tycker den om fotboll? undrar Sportiga Rävns.
- Vilka språk talar den? funderar Uppfinnar-Rävns.
- Vi kan väl göra ett kort till Tibetanska Rävns där det står "Välkommen till Finland", föreslår Konstnärliga Rävns.
- Ja! Och jag skulle kunna göra en liten bilderbok

till den med namn på olika föremål på svenska och finska, fortsätter Sago-Rävns.

– Jag skulle kunna vara en vän som den kan utforska skolan och närområdet med. Jag ska genast visa den trädet där vi hittade framtidsskikaren, säger Vandrande Rävns ivrigt.

Veckan därpå stiger Tibetanska Rävns in i klassrummet och eleverna går genast fram för att hälsa på den. Tibetanska Rävns ser sina nya vänner i ögonen och säger något på ett spännande språk. Den visar en bild av sin jak och trycker bilden mot sitt hjärta. Den visar också upp bönekvarnen som den håller i sin hand. Sedan går den en runda i klassrummet. Den tittar på jordgloben, modellen av en raket och bokstäverna på klassrummets vägg. Sedan upptäcker den en trasig solpanel som ligger på ett av borden och som Uppfinnar-Rävns hittade i en sopcontainer på väg till skolan.

Tibetanska Rävns tar fram sin mobiltelefon ur fickan och öppnar en app som översätter från tibetanska till svenska.

– Solen ger energi! I Tibet byggde jag och min klass en egen solkokare, säger Tibetanska Rävns med hjälp av mobiltelefonen.

– Kan vi laga den trasiga solpanelen och göra något spännande med den? föreslår Uppfinnar-Rävns.

– Hur mycket kan man göra med energin från en solpanel? undrar Skickliga Rävns.

– Vi kan väl ta reda på det tillsammans, föreslår Kock-Rävns.

UTFORSKA

- ☼ Diskutera berättelsen. Vad kommer du ihåg? Fick berättelsen dig att fundera över något?
- ☼ Ta reda på vad solpaneler är och hur de fungerar. Vilken nytta gör de? Skulle det gå att sätta solpaneler på taket på er skola?
- ☼ Undersök hur långt det är från Helsingfors till Tibet. Hur lång tid skulle det ta att cykla dit?
- ☼ Tibetanska Rävén älskar sin jak. Ta reda på vilket slags djur en jak är. Går det att hitta en jak i Helsingfors?
- ☼ Utforska Tibet. Hurudan historia har Tibet? Hurudan framtid skulle Tibet kunna ha?
- ☼ Ta reda på vem Dalai Lama är och vilken koppling han har till Tibet. Hitta på en berättelse där Dalai Lama, Tibetanska Rävén och Media-Mullvaden går på äventyr.
- ☼ Undersök apparna som Tibetanska Rävén använder, QQ Music och WeChat.
- ☼ Ta reda på vad en solkokare är och bygg en. <https://www.istockphoto.com/fi/valokuva/aurinkokeitin-tibet-gm177726669-24229897>

FUNDERA

- ☼ Lär er om barnkonventionen. Vilka är rättigheterna och vem gäller de? Hur skulle barnets rättigheter kunna synas i ert klassrum?
- ☼ Tibetanska Rävén har med sig en bönekvavn. Ta reda på vad det är. Dessutom kan ni ta reda på vad mantra och meditation är.
- ☼ Ta reda på vilka religioner som finns i Tibet. Vilka seder och traditioner ingår i de här religionerna? Fundera över hur religiösa högtider är synliga i er skola och vardag.
- ☼ Tibetanska Rävén reste med flygplan. Undersök flygplan och deras egenskaper. När uppfanns flygplan? Hur tunga kan de vara? Och hur långt kan man resa med dem? Ta reda på vilken inverkan flygresor har på klimatet.
- ☼ Ta reda på vilken typ av språk tibetanska är.

AGERA

- ☼ Planera tillsammans hur skolan skulle kunna delta i Veckan för barnets rättigheter i november.
- ☼ Ta reda på vilka platser i naturen som värms upp av solen.
- ☼ Gå på utflykt i området kring skolan och undersök om det finns solpaneler på hustaken.
- ☼ Skapa uppfinningar av legon, modellera eller pysselmateriel som skulle kunna fungera.
- ☼ För några år sedan reste Tibetanska Rävén till grannlandet Bhutan. Där såg den ett vildsvin som ni inte vill missa. Titta på en bild på den här: <https://wwf.fi/alueet/bhutan/> Hitta på en lek som innehåller ett vildsvin, Tibetanska Rävén och Sportiga Rävén.
- ☼ Gör ett konstverk som föreställer Tibetanska Rävén hemby.

Mer om ämnet

Utvecklingsplanen för fostran och utbildning för invandrare – Helsingfors lär sig – Helsingfors stad

- <https://helsinkioppil.hel.fi/ideat/kielitetoinen-arki/> (på finska)
- [Lapsenoikeudet.fi/sv](https://lapsenoikeudet.fi/sv)

Läroplanen

I årskurserna 1–2 har religionsundervisningen som uppdrag att handleda eleverna att lära känna och uppskatta sin egen religiösa och konfessionella bakgrund och att möta mångfalden av religioner och livsåskådningar i den egna klassen, skolan och närmiljön med respekt.

Eleverna ska handledas att värdesätta sin familjs och släkts traditioner och andras vanor och traditioner. I skolarbetet ska man bekanta sig med den närmaste kulturmiljön och dess kulturella mångfald. Eleverna ska också få möjlighet att bekanta sig med kulturarvet och med konst och annat kulturutbud. Eleverna ska också få erfarenheter av internationalism. Det är viktigt att tillsammans fundera över hur man kan påverka sin egen miljö och dess kultur. Eleverna ska få bekanta sig med grundprinciperna i Barnkonventionen och fundera över vad dessa principer betyder i deras liv och i deras sätt att agera. (Grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen 2014, 100, 135)

Områden, kompetenser och målbeskrivningar för kompetensramverket GreenComp

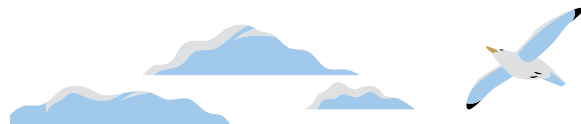
Område: Skapa visioner för en hållbar framtid

Kompetens: Utforskande tänkande

Målbeskrivning: Att anlägga ett relationellt sätt att tänka genom att utforska och koppla samman olika discipliner, vara kreativ och experimentera med nya idéer eller metoder.

Mer information: <https://op.europa.eu/sv/publication-%20detail/-/publication/bc83061d-74ec-11ec-%209136-01aa75ed71a1>

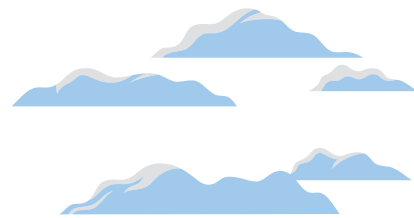
Sportiga Rävén på fotbollsplanen

Sportiga Rävén är en ivrig motionär som gillar att prova på alla möjliga slags idrottsgrenar. Den tycker om att spela fotboll, dansa och åka skejtboard. Nästa vecka vill den prova på klättring och basket. Tillsammans med Sportiga Rävén blir också andra intresserade av att leka och spela utomhus. Sportiga Rävén har märkt att motion får den att må bra och känna sig pigg. Efteråt är det god mat och en god natts sömn som gäller!

NYCKELORD: #välbefinnande #motion
#cirkulär ekonomi #mikroplaster

Målen för hållbar utveckling:

Sportiga Rävens berättelse

Laget FC Kondis Boll tränar på kvällarna på Huggningsbacka skolas plan. Sportiga Rävén spelar i laget och gillar att vara målvakt. På kvällens träning kastar den sig efter bollen och gör snygga räddningar.

Bredvid målstolpen vajar en blågul flagga. På den finns ett meddelande fäst med en säkerhetsnål.

Meddelandet lyder:

DEN SOM HITTAR DEN FÅR DEN. Sportiga Rävén förundras över flaggan, men bestämmer sig för att packa ner den i träningsväskan. När träningen är över går den fram till Kock-Rävén vid kanten av planen. Kock-Rävén har tagit med sig en matsäcksvagn till kanten av planen, och där säljer den bakverk och varm choklad. Matsäcksvagnen används för att samla in pengar till fotbollsklubbens nya konstgräs.

– Wow, vilka hoppräddningar du gjorde, säger Kock-Rävén.

– Tack, Kock-Rävén. Pajerna i matsäcksvagnen ser jättegoda ut, fortsätter Sportiga Rävén.

Finns det några veganska mockarutor kvar?

– De är slut! säger Resande Råttan snabbt, tittar åt sidan och slickar sig samtidigt om munnen.

– Då tar jag en kopp varm choklad, säger Sportiga Rävén.

Sportiga Räv tar chokladen och går vidare mot omklädningsrummet. Efter träningen är alla pigga och glada. I omklädningsrummet spelas musik och skratten hörs hela vägen ut.

Sportig Räv tar av sig fotbollsstrumporna och upptäcker att det sitter små svarta skräp på dem.

– Vad är det här för något? säger den fundersamt till Fjalar Fjällräv, som sitter bredvid.

– Jag vet inte. Jag har samma små skräp överallt efter varje träning. En gång hittade jag dem också i tvättmaskinen i rävkojan. De verkar ta sig in överallt.

Samtalet pausas när tränaren börjar prata.

– Lystring! Nu har jag goda nyheter!

– Huggningsbacka skolas elevkår har beslutat att köpa nytt konstgräs till nästa säsong. Med pengarna från matsäcksvagnen kan vi åka på Rävcupen på sommaren.

– Jippi! ropar spelarna i kör.

– Men vi har ett problem, fortsätter tränaren.

Vi borde komma på hur vi ska göra med det gamla konstgräset.

Det kan vara svårt att göra sig av med det, eftersom det väger så mycket och innehåller både sand och gummi.

nedförsbacke börjar
Kock-Rävens matsäcksvagn
plötsligt fara fram med okontrollerad fart.

- Hmm, om det är
svårt att göra sig av med det,
kanske det skulle kunna återanvändas
på något sätt? föreslår Fjalar Fjällräv.
- Utmärkt idé! Kan varje spelare komma på ett nytt
sätt att använda det gamla konstgräset?
- Vi delar upp det i mindre bitar och bygger en
minigolfbana på skolgården! säger Sportiga Räv
ivrigt.
- Jättebra, just såna här idéer behöver vi, säger
tränaren.
- Kom så går vi alla till rävkojan för att tänka
ut fler idéer, föreslår Sportiga Räv.

På vägen hem studsar Sportiga Räv en boll och
Kock-Räv trampar fram matsäcksvagnen. I en lång

- Det är något fel på bromsarna! skriker Kock-
Räv.
- Jeee! Jag känner hur farten ökar, sjunger fripas-
sageraren Resande Råttan, som är alldeles hänförd
av farten.
- KRASCH! Matsäcksvagnen kraschar in i väggen på
rävkojan och Kock-Räv skadar benet.

Resande Råttan klarar sig med små skråmor, men
Kock-Räv behöver hjälp. Vännerna kan nödnumret
och kan snabbt tillkalla hjälp. Hjälpprävarna i ambulans-
sen lyfter in Kock-Räv och Resande Råttan följer
med som emotionellt stöd.

- Hmmm, det där konstgräset skulle kunna använ-
das för att göra mjuka gräsbänkar här i ambulansen.
Det skulle vara en grön omställning av ambulansen,
tänker Resande Råttan högt, samtidigt som den
håller Kock-Räv i handen.

UTFORSKA

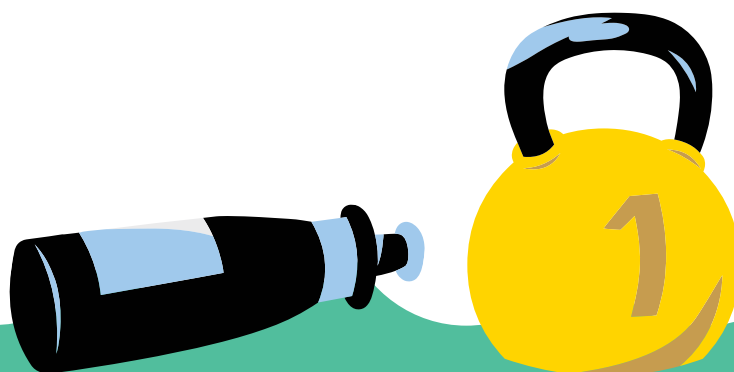
- ☁ Ta reda på vilka små skräp som har fastnat på Sportiga Rävens strumpor. Här hittar ni ett tips: <https://www.mtvuutiset.fi/artikkeli/tekonur-mien-kumirouhe-toiseksi-isoin-mikromuovi-paastojen-lahde-suomessa-ratkaisu-saattaa-olla-oliivien-kivet/8717238#gs.3j21t7> (på finska)
- ☁ Rörelse får en att må bra och känna sig pigg. Ta reda på vilka idrottsgrenar man kan utöva i närheten av skolan.
- ☁ Utforska världens länder och ta reda på vilka som har en blågul flagga.
- ☁ Lär er om konstgräsmattor. Vad är de gjorda av och varför används gummigranulat? Varifrån kommer gummigranulatet och vilket material skulle kunna ersätta det?
- ☁ Ta reda på vad mikroplaster är. Hemliga Strömmingen har undersökt mikroplaster tillsammans med Media-Mullvaden. De tänker publicera en tidningsartikel om ämnet, men de saknar foton. Skulle er klass kunna rita bilder åt dem eller leta upp bilder på nätet? Vad har mikroplaster med Östersjön att göra?

FUNDERA

- ☁ Ta tag i ett föremål, vilket som helst. Du har en minut på dig. Hitta på så många nya användningsområden för föremålet som möjligt. T.ex. en blyertspenna kan vara en stödpinne för en växt eller ...
- ☁ Rävkompisarna visste hur de skulle skaffa hjälp när de behövde det. Ta reda på nödnumret och diskutera hur man gör ett larmmeddelande.
- ☁ Sportiga Råven har upptäckt att det är viktigt med god stämning när man motionerar tillsammans. Därför hejar alltid Sportiga Råven på sina kompisar. Hur sporrar du dina kompisar?
- ☁ I ambulansen talade Resande Råttan om grön omställning. Utforska, tänk och ta tillsammans reda på vad den gröna omställningen faktiskt innebär. Fundera på hur man skulle kunna berätta för smårävarna på daghemmet om den gröna omställningen.
- ☁ I berättelsen mötte vi också Fjalar Fjällräv. Ta reda på vilket slags djur en fjällräv är. Var lever den och hur ser framtiden ut för fjällräven?

AGERA

- ☁ Gå på äventyr i Helsingfors och spana in blågula flaggor. Hur många hittar ni? Varför finns de här och där?
- ☁ Hitta något gammalt och trasigt i skolan som ni kan reparera och få att fungera tillsammans.
- ☁ Planera en gemensam sportvecka för hela klassen. Vad skulle ni kunna göra och prova på?
- ☁ Sportiga Råven älskar goda och hälsosamma milkshakes. Hitta på och testa ett nytt recept på en sportmilkshake.
- ☁ Hitta på en ny pausgympa för varje dag i veckan.
- ☁ Gör en lista över klassens favoritlekar på rasterna och prova dem tillsammans.

Mer om ämnet

Det är svårt att återanvända material från konstgräsmattor, eftersom de består av flera olika plaster som limmats ihop. Men genom återvinning kan mattorna bli till nya produkter. (Raitis A., 2022)

Enligt EU:s anvisningar måste gummigranulatet som används på sportplaner fhasas ut under de kommande åtta åren. Därför är det bra att tillsammans med eleverna fundera på vilket material som skulle kunna ersätta gummigranulatet på fotbollsplaner.

Återvunnet konstgräsmaterial kan användas för att tillverka till exempel vägkantstolpar, gummiplattor, lastpallar och lådor. De här produkterna kan tillverkas av återvunnet material av lägsta kvalitet. (Eunomia Research & Consulting Ltd 2017.)

Gummigranulat, som klassificeras som skadliga mikroplaster, har länge använts för att mjuka upp fotbollsplaner. Granulatet sprids dock lätt ut i omgivningen via kläder, skor och dagvatten. Granulat från konstgräsplaner är den näst största källan till utsläpp av mikroplaster i Finland.

Det är svårt att få bort gummigranulat från naturen eftersom det inte bryts ned. (MTV uutiset, 2023)

EU har beslutat att successivt förbjuda försäljningen av mikroplaster. EU förbjuder också försäljning av produkter med tillsatta mikroplaster och som frigör plast när de används.

Förbudet kommer att träda i kraft stegvis. De första begränsningarna trädde i kraft redan i oktober 2023. Då trädde ett förbud mot försäljning av mikropärlor och löst glitter i kraft. EU:s planerade förbud mot användning av gummigranulat träder i kraft 2030 och övergången till mer ekologiska alternativ har redan påbörjats.

Naturligt granulat som befinner sig i utvecklingsstadiet har ännu inte nått samma nivå som plastgranulat.

Läroplanen

Den grundläggande utbildningen ska erkänna behovet av hållbar utveckling och eko-social bildning, agera i enlighet med det och vägleda eleverna mot en hållbar livsstil. Hållbar utveckling och livsstil kan ses ur ett ekologiskt, ekonomiskt, socialt och kulturellt perspektiv. Den ledande tanken inom eko-social bildning är att skapa en livsstil och kultur som värnar om människans okränkbara värde och ekosystemens mångfald och förmåga att förnya sig samt att samtidigt bygga en kunskapsbas för en cirkulär ekonomi som grundar sig på hållbar användning av naturresurser. (Grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen 2014, 15)

Övergång till cirkulär ekonomi:

1. Avfall omvandlas till råmaterial.
2. Övergång från ägande till sambruk.
3. En produkt omvandlas till tjänster.
4. Engångsartiklar görs återanvändbara och reparerbara.

Områden, kompetenser och målbeskrivningar för kompetensramverket GreenComp

Område: Inse hur komplex hållbarheten är

Kompetens: Problemformulering

Målbeskrivning: Att formulera faktiska eller potentiella utmaningar som hållbarhetsproblem, inbegripet svårighetsgrad, berörda personer, tid och geografisk omfattning, i syfte att identifiera lämpliga metoder för att förutse och förhindra problem samt mildra och anpassa sig till redan befintliga problem.

Mer information: <https://op.europa.eu/sv/publication-detail/-/publication/bc83061d-74ec-11ec-9136-01aa75ed71a1>

Kock-Räven blir ivrig över den nya skolrestaurangen

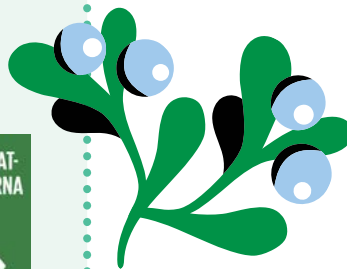
Kock-Räven är en finsmakare som älskar mångsidig vegetarisk mat, nya smakkombinationer och stadsodling. Takträdgårdar, lådodling och häckar av bärbuskar frodas i rävens händer. Den hittar inspiration till sin

matlagning genom att lyssna på andras livshistorier. Den skrattar mycket, vill gärna göra andra på gott humör med sin mat och är alltid intresserad av nya recept.

NYCKELORD:
#vegetarisk mat
#svinn #planetär kost
#matresa #skolodling

Målen för hållbar utveckling:

Kock-Rävens berättelse

Kock-Räven och Tibetanska Räven tävlar. Vem hinner först till matsalen? Resande Råttan blåser i en visselpipa och loppet är i gång.

Kock-Räven håller fortfarande på att lära sig att använda sin rullstol, men kan redan accelerera snabbt med den.

Tibetanska Räven hamnar på efterkälken.

– Här får ni inte springa! ropar rektorn i sin blommiga overall när Kock-Räven sveper förbi lärarrummet.

– Jag springer ju inte ens! hojtar Kock-Räven och skrattar.

Framför matsalen kommer Tibetanska Räven ifatt Kock-Räven.

– Oj oj, flämtar Tibetanska Räven andfått.

I matkön bär Tibetanska Räven Kock-Rävens bricka.

I skolans matsal serveras köttbullar, potatismos och grönsaker i olika färger. Tibetanska Räven har snabbt lärt sig det nya språket.

– Finns det vegetarisk mat här? frågar Tibetanska Räven.

– Vegetarisk mat serveras där borta vid sidan om, säger Kock-Räven.

– I Tibet äter vi ofta goda grönsaker. Kock-Räven skulle vilja fråga mer om tibetansk vegetarisk mat, men det är oroligt i matsalen. Vid ett bord övergår det höga sorlet till skrik. Vid ett annat bord är det så mycket ståhej att två tallrikar faller ner på golvet. Sedan händer något märkligt: Resande Råttan kastar en köttbulle på väggen. Alla i matsalen vänder sig om för att titta, och när de gör det ser de Råttan slinka iväg bakom matkön.

Tibetanska Räven och Kock-Räven följer förvånad situationen, men går vidare mot ett bord där det finns gott om plats för Kock-Rävens rullstol.

Kock-Räven smakar på maten och samtidigt frågar Tibetanska Räven om man ska betala för maten först när man har ätit.

– Här är maten gratis för eleverna, säger Kock-Räven.

– Åååh! Tibetanska Räven är förvånad och belåten.

– Var är vattenflaskorna? frågar Tibetanska Räven.

– Ur kranen får du så mycket rent vatten som du bara orkar dricka, säger Kock-Räven. Havremjölken är också gratis.

– Så fantastiskt! säger Tibetanska Räven ivrigt.

När de har ätit lämnar rävarna in disken. Tibetanska Räven förundras över maten som lagts i organiskt avfall och antalet tomma plastförpackningar.

– Jag fick en idé, säger Tibetanska Räven.

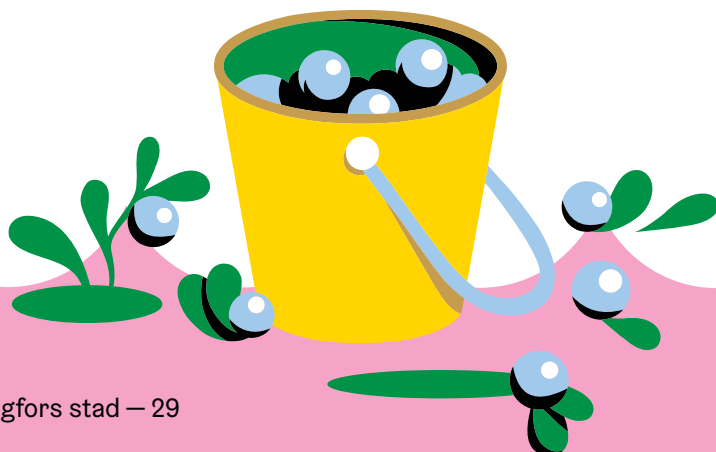
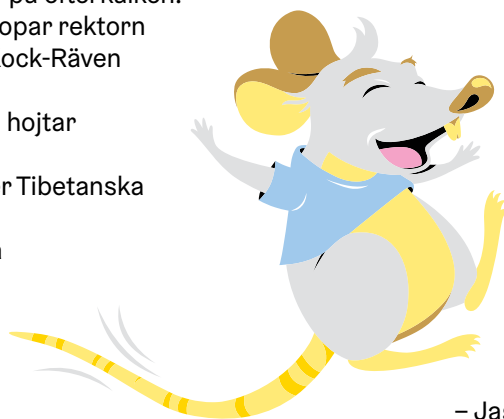
Vi skulle kunna inrätta en ny skolrestaurang här! En där man skulle servera god vegetarisk mat från hela världen och ingen mat skulle gå till spillo.

– Och skolan skulle kunna ha en egen trädgård där man kan odla alla möjliga läckra grönsaker, fortsätter Kock-Räven ivrigt.

– Och i framtidens skolrestaurang skulle det också kunna finnas robotar som ...

Mitt i samtalet kommer Resande Råttan och kocken gående mot dem. Råttan har med sig en borste och en sopskyffel. Råttan hälsar glatt på rävarna.

– Jag har fått jobb som städhjälp! tjuter den nöjt och går i väg för att sopa upp köttbullenresterna intill väggen.

UTFORSKA

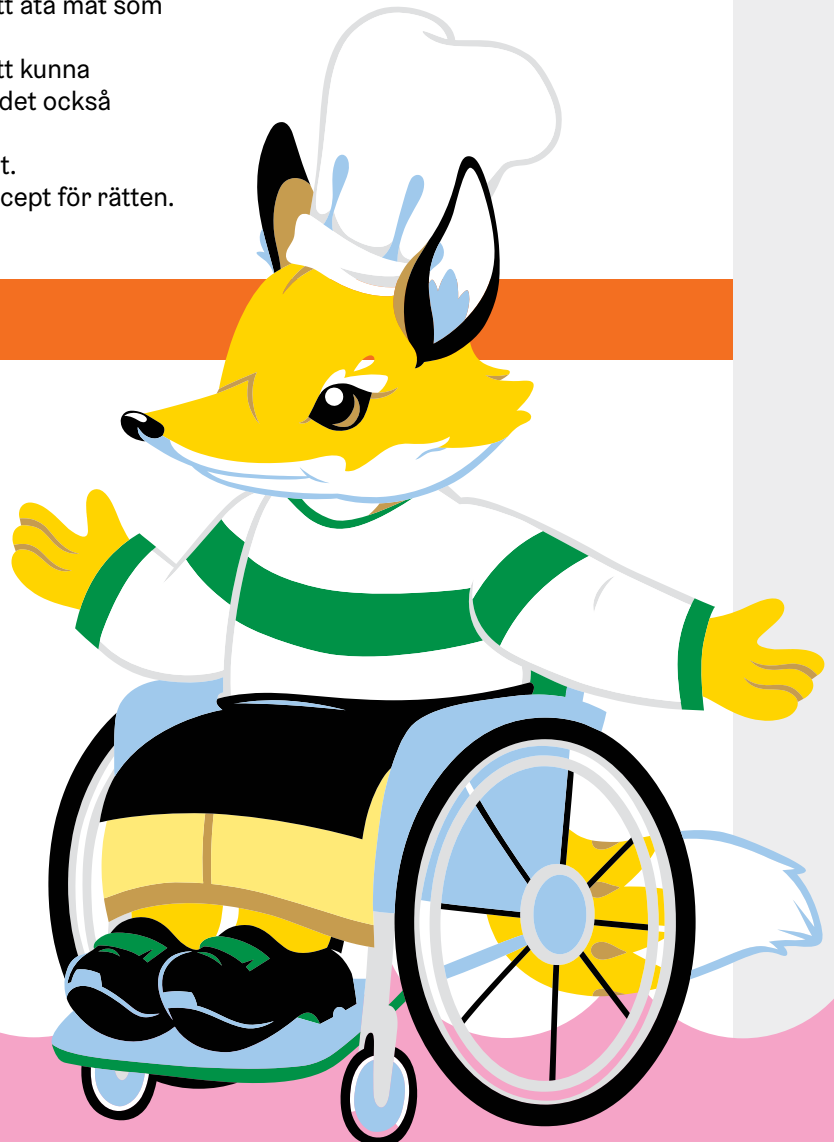
- ☾ Diskutera berättelsen. Vad kommer du ihåg? Fick berättelsen dig att fundera över något?
- ☾ Ta reda på vad matsvinn är. Hur kan vi minska på det?
- ☾ Ta reda på om elever i andra länder får gratis skolmat.
- ☾ Ta reda på hur olika typer av mat hamnar på din tallrik. Varifrån kommer till exempel bananer, ris, havre och kål? Vad är fiskpinnar gjorda av?
- ☾ Ta reda på hur olika livsmedel påverkar klimatet och miljön.
- ☾ Ta reda på vad planetär kost, tallrikssvinn och ansvarsfull mat innebär.
- ☾ Lär dig mer om matkulturer i olika länder. Kan man till exempel köpa alla ingredienser till tibetansk mat i Finland?
- ☾ På livsmedelsförpackningar finns ofta olika märkningar som visar att man tar hänsyn till miljön. Ta reda på vilka de är och vad de betyder. Undersök vilken påverkan de har.

FUNDERA

- ☾ Fundera på hur era drömmars skolmat skulle se ut. Planera en matsedel för en vecka.
- ☾ Fundera på vad det finns för fördelar med att äta mat som odlas och produceras i närheten.
- ☾ Fundera på vad det finns för fördelar med att kunna transportera mat över långa avstånd. Finns det också problem med det?
- ☾ Diskutera varför människor kan ha olika kost.
- ☾ Hitta på en favoriträtt till varje räv och ett recept för rätten.

AGERA

- ☾ Skapa klassens egen kokbok med recept på varje elevs favoriträtt.
- ☾ Gör en utflykt till skogen för att plocka till exempel blåbär eller lingon. Baka en bärpaj i skolan.
- ☾ Ta reda på hur mycket tallrikssvinn som uppstår i er skola.
- ☾ Organisera ett svinntalko i matsalen. Gör affischer eller håll morgonsamling om att minska tallrikssvinnet.
- ☾ Odlar nyttoväxter i klassrummet! (T.ex. örter eller ärtskott)

Mer om ämnet

- Planetär kost: År 2019 presenterades ett förslag till en planetär kost av ett internationellt forskarteam i tidningen Lancet (3). Kosten skulle ge tillräckligt med mat för att föda världens växande befolkning på cirka tio miljarder människor senast år 2050, förhindra sjukdomar och dödlighet som orsakas av dålig kost, och samtidigt bidra till hållbar utveckling och bromsa klimatförändringen (3). Om den här kostrekommendation skulle följas, beräknas den förtida dödligheten i Finland minska med en fjärdedel senast år 2030 (4). En planetär kost består huvudsakligen av grönsaker, frukt, fullkornsprodukter, baljväxter och oljor som innehåller omättade fetter, och innehåller måttliga mängder fisk och kyckling och bara lite rött kött, tillsatt socker och raffinerade spannmål (3)
- Experimentet Skolmat 2030: https://www.aka.fi/globalassets/3-stn/1-strateginen-tutkimus/tiedon-kayttajalle/politiikkasuositukset/politiikkasuositukset/21_03_kouluruoka_2030.pdf (på finska)
- WWF:s guide till ansvarsfull mat: <https://wwf.fi/ruoka/ruuan-ymparistovaikutukset/> (på finska)

Läroplanen

Eleverna ska spurras och handledas till positiv växelverkan och samarbete. Lektioner, fester, lekar, spel, måltider och samarbete i och utanför skolan erbjuder tillfällen där man kan öva sig att fungera tillsammans med många olika slags människor. Eleverna ska bemötas med respekt och man ska lära dem goda vanor och att visa vänlighet.

Syftet med skolmåltiden ska vara att stödja elevernas sunda växande och utveckling samt deras studieförmåga och måltidskunskap. Den som deltar i undervisningen ska varje skoldag avgiftsfritt få en fullvärdig måltid. Måltiden ska vara ändamålsenligt ordnad och övervakad. Skolmåltiden ska ordnas med hänsyn till måltidens hälsomässiga, sociala och kulturella betydelse. Skolmåltiderna har en viktig avkopplande och social funktion. Med skolmåltiden kan man främja målen för en hållbar livsstil, kulturell kompetens och närings- och umgängesfostran. När måltiden och eventuella mellanmål intas vid rätt tidpunkt i lugn och ro försäkras man sig om att eleverna orkar under skoldagen. En trivsamt skolmåltid ökar välbefinnandet i hela skolan. Skolmåltiden är för eleverna en viktig del av skoldagen. Eleverna ska uppmuntras att delta i planeringen, genomförandet och utvärderingen av skolmåltiden och i synnerhet av måltidssituationerna. (Grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen 2014, 43, 100).

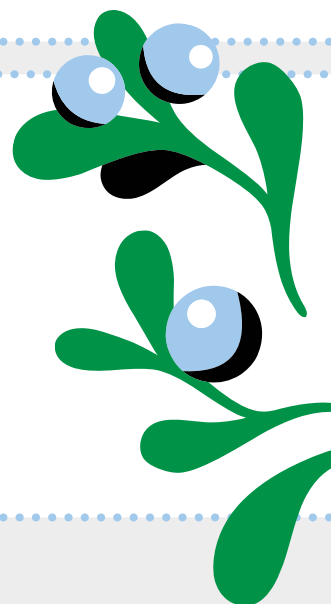
Områden, kompetenser och målbeskrivningar för kompetensramverket GreenComp

Område: Agera för hållbarhet

Kompetens: Individuell initiativförmåga

Målbeskrivning: Att identifiera den egna hållbarhetspotentialen och aktivt bidra till att förbättra framtidsutsikterna för lokalsamhället och planeten.

Mer information: <https://op.europa.eu/sv/publication-detail/-/publication/bc83061d-74ec-11ec-9136-01aa75ed71a1>

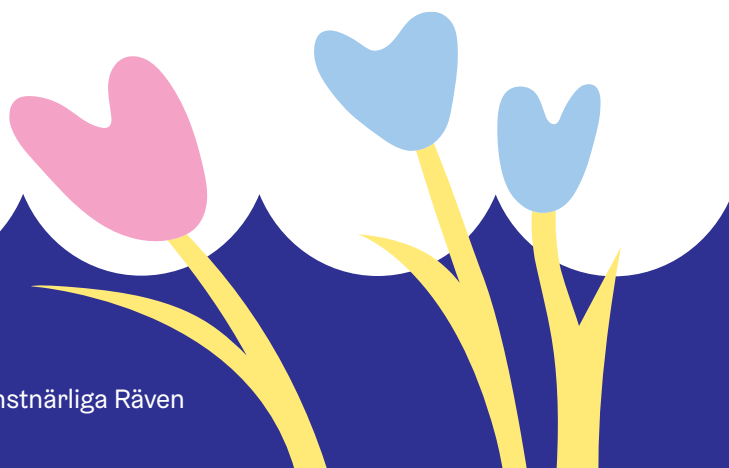

Konstnärliga Räven på rasten

Konstnärliga Räven blir lätt inspirerad och älskar att skapa nytt. Den testar modigt och låter penseln vira och tonerna klinga. För Konstnärliga Räven innebär konst att testa sig fram, bli inspirerad och göra idéer till något konkret. Konstnärliga Rävens verk avspeglar dess intressen: naturen, vännerna och framtiden. Konstnärliga Räven tycker att alla är konstnärer eftersom alla kan skapa nytt. Tillsammans med Konstnärliga Räven lämnar man världsomvälvande spår genom tokigheter, lek och förundran.

NYCKELORD: #konst #entusiasm
#förundran #förtrollning #betydelser
#ängar #kulturstig #rävkompisarna

Målen för hållbar utveckling:

Konstnärliga Rävens berättelse

Klockan ringer och eleverna rusar i väg ut på rast. Sportiga Råven springer in på planen med sin boll och Resande Råttan klättrar upp på en ställning. Konstnärliga Råven går till ett sandfält som ligger bredvid skolan.

Konstnärliga Råven ser sig omkring och får syn på en lång pinne som ligger på marken. Den plockar upp den och bestämmer sig för att rita något roligt i sanden. Den gör först en rak linje med pinnen, sedan en båge och till sist cirklar. Den går koncentrerat runt och funderar över proportionerna. Bilden i Konstnärlig Rävens huvud formar sig allt tydligare i sanden. Konstverket ser ut att bli enormt.

Bussiga Biet flyger omkring i närheten och får syn på det nya sandkonstverket.

– Ååååhh, vad är det för en fantastisk jät-teteckning som har skapats här? undrar Bussiga Biet.

– Hur ser mitt verk ut där uppfraån? frågar Konstnärliga Råven.

– Det är helt förtjusande! Det har samma känsla som Mystiska Grävlingens verk, svarar Bussiga Biet.

– Tack! Mystiska Grävlingen är min favoritkonstnär, säger Konstnärliga Råven.

En blomma stor som ett höghus har vuxit fram i sanden.

– Hur var din sommar, Bussiga Biet? frågar Konstnärliga Råven glatt.

Bussiga Biet ser lite nedstämd ut.

– Det var verkligen ensamt på sommaren, suckar Bussiga Biet.

Det var väldigt få bin och andra surrande insekter här under sommaren. Mindre än någonsin tidigare, fortsätter biet.

– Så vart har dina vänner försvunnit? undrar Konstnärliga Rävén.

Bussiga Biet kan inte svara. Biet berättar om tidigare somrar då det har surrat runt tillsammans med sina vänner. Då var det aldrig tråkigt.

– Var det något som var annorlunda när dina vänner också tillbringade sommaren här? frågar Konstnärliga Rävén.

– Förr växte det till exempel maskrosor längs skolstigen där borta, men de klipptes ner med en maskin genast i början av sommaren, minns Bussiga Biet.

– Hur skulle man kunna få hit fler blommor? funderar Konstnärliga Rävén.

– Jag vet inte riktigt, säger Bussiga Biet. Jag har drömt om en äng som skulle få alla att förbluffas med sin blomsterprakt.

Konstnärliga Rävén inspireras av blommor, färg och prakt.

– Kom igen, Bussiga Biet, vi tar reda på hur vi skulle kunna anlägga den vackraste ängen i världen här på skolgården! utbrister Konstnärliga Rävén.

UTFORSKA

- ☼ Diskutera berättelsen. Vad kommer du ihåg? Fick berättelsen dig att fundera över något?
- ☼ Undersök vad en äng är.
- ☼ Ta reda på varför ängar är viktiga för pollinatörer och andra arter.
- ☼ Ta reda på vad förlust av pollinatörer innebär.
- ☼ Sök efter information om inhemska arter av ängsblommor och viktiga pollinatörer.
- ☼ Sök efter information om olika arter som hotas av utrotning.
- ☼ Ta reda på varför pollinatörernas välbefinnande är så viktigt.

FUNDERA

- ☼ Fundera på vad som skulle hända om pollinatörerna försvann.
- ☼ Tänk ut olika sätt att skydda pollinatörerna.
- ☼ Hitta platser runt skolan där det skulle kunna finnas fler blommande växter.
- ☼ Planera lämpliga platser för pollinatörer i närheten av skolan. Skulle hela klassen tillsammans kunna rita en bild eller karta av dem?

AGERA

- ☼ Spetsa era sinnen på en äng eller någon annanstans i den närliggande naturen. Fokusera först på fem olika färger och sedan på fyra olika former. Därefter kan ni blunda och fokusera på tre olika känslor, två olika ljud och en doft. Ni kan ta några minuter för att observera omgivningen.
- ☼ Anlägg er egen skoläng. Ta reda på var det skulle vara bra att anlägga en.
- ☼ Gå på fröutflykt. Samla in frön från vildblommor som har blommat på offentliga platser och så dem på skolängen eller någon annanstans.
- ☼ Skapa konst av naturmaterial. Samla ihop fallna löv, kvistar, kottar och andra naturmaterial och förvandla dem till ett konstverk. Till sist kan ni ta bilder av verken.
- ☼ Planera er egen tass och gör det ni känner för.
- ☼ Bygg ett insektshotell där insekterna kan övervintra. Insektshotellet kan placeras på skolgården eller i en närliggande skog.
- ☼ Observera arter på skolgården eller i en närliggande skog. Vilka arter hittar ni?

Mer om ämnet:

- Ängsmarker är riktiga artbanker: på en kvadratmeter kan dussintals arter av kärlväxter leva tillsammans med otaliga insekter, svampar och andra organismer. De viktiga pollinatörerna trivs på rikligt blommande ängar. En stor mångfald av olika slags ängar är viktig för både vadare och vattenfåglar, som trivs på stränder och för insektsätare i jordbruksmiljön. <https://www.sttinfo.fi/tiedote/70007261/luontoil-ta-69-niityt-ovat-luonnon-aarreattoja?-publisherId=69817172&lang=fi> (på finska)
- Globalt sett hotas pollinatörer av bland annat intensivt jordbruk, användning av växtskyddsmedel, invasiva arter och klimatförändringen. I Finland påverkas många insekter som pollinerar växter särskilt av att ängar och naturliga betesmarker försvinner och växer igen. Det här är dåliga nyheter, inte bara för den biologiska mångfalden, utan också för vår livsmedelstrygghet, eftersom cirka 75 % av världens kulturväxter behöver insekspollination. Med stöd av faddrar skyddar vi pollinatörer, till exempel genom att återställa deras livsmiljöer och påverka företag och jordbrukspolitiken.

Ekosystemtjänster som ängarna tillhandahåller:

- Rekreation
- Estetik och inspiration i landskapet
- Miljöfostran
- Livsmiljöer för pollinatörer och andra insekter
- Hantering av dagvatten
- Produktion av syre
- Kontinuum av blommor för pollinatörer
- Balansering av extrema väderförhållanden
- Jordmånsbildning

Anlägga en skoläng, steg för steg:

1. Hitta en lämplig plats för skolängen. Ni kan behöva be om tillstånd från till exempel markägaren eller lokalcentralen för att anlägga en äng. Ängen kan anläggas antingen på hösten eller på våren.
2. Marken ska beredas antingen mekaniskt eller för hand. Stenar och rötter från gamla ängs- och vallväxter ska också tas bort från jorden.
3. Så frön av inhemska ängsväxter som är lämpliga för området. Det är bra om blandningen innehåller både ettåriga och fleråriga växter. Fröna ska blandas med sand före sådd för att förhindra att de flyger i väg med vinden.
4. Ängen ska underhållas genom att så nya frön, plantera plantor och slå torra växter vid behov.

Läroplanen

Människan är en del av naturen och helt beroende av livskraftiga ekosystem. Att förstå detta är centralt i att växa som människa. I den grundläggande utbildningen ska man erkänna behovet av hållbar utveckling och ekosocial bildning, agera i enlighet med det och vägleda eleverna mot en hållbar livsstil. Den ledande tanken inom ekosocial bildning är att skapa en livsstil och en kultur som värnar om människans okränkbara värde och ekosystemens mångfald och förmåga att förnya sig samt att samtidigt bygga en kunskapsbas för en cirkulär ekonomi som grundar sig på hållbar användning av naturresurser. Ekosocial bildning innebär förståelse i synnerhet för allvaret i klimatförändringen och en strävan att främja en hållbar livsstil.

En lärande organisation ska i all sin verksamhet fästa uppmärksamhet vid nödvändigheten av en hållbar livsstil. Genom sina val och sitt handlande i vardagen visar skolan ett ansvarsfullt förhållningssätt till miljön (Grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen 2014, 15, 29).

Områden, kompetenser och målbeskrivningar för kompetensramverket GreenComp

Område: Förkroppsliga hållbarhetsvärderingar

Kompetens: Främja naturen

Målbeskrivning: Att inse att människan är en del av naturen, att respektera andra arters och naturens behov och rättigheter i syfte att återställa och återskapa sunda och motståndskraftiga ekosystem.

Mer information: <https://op.europa.eu/sv/publication-detail/-/publication/bc83061d-74ec-11ec-9136-01aa75ed71a1>

Rävkompisarna på cirkus!

Cirkus Foxtrotter är världsberömd för sina imponerande och hisnande konster! De begåvade artisterna på den kringresande cirkusen kommer från olika håll i världen och kan många olika språk.

NYCKELORD: #språksmakprov
#språkmedvetenhet #språk
#kulturer

Målen för hållbar utveckling:

Idag är en fantastisk dag! Under hela början av hösten har klass 1B i Huggningsbacka skola pysslat tillsammans med förskolegruppen Smårävarna. Idag står ett mycket speciellt program på schemat. Klassen ska tillsammans gå och se en cirkus som har kommit till staden.

Rävarna går mot friidrottsplanen och ser cirkustältet resa sig framför deras ögon, färggrant och lockande. I luften känns det redan att vinterns kyla är på väg, men inne i cirkustältet är det varmt och skönt. Den berusande doften av popcorn letar sig in i näsborrarna. Smårävarna förundras över den stora kanonen i mitten av cirkusmanegen.

– Är det en sån som man skjuter levande kanonkullor ur?

Rävarna hittar sittplatser och samtidigt börjar trummor smattra och en ljusshow med blinkande ljus sätter i gång.

Ur skuggorna och in i cirkusmanegens mitt kliver en räv iklädd en frack med långa skört och en svart cylinderhatt. I den ena handen håller Cirkus-Räven en gyllene stav, prydd med ett rävhuvud.

– Det där måste vara cirkusdirektören, gissar flera av rävarna.

– Äradeee publiiiiik.....
bienvenidos, bienvenue,
tervetuloo, willkommen,
welcome, huányíng, dobro

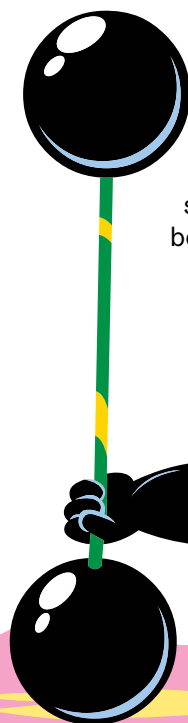
pozjalovat, tere tulemast, bures boahntin! Cirkus-Räven välkomnar publiken på nio olika språk och fortsätter:

– Ni har kommit till världens finaste resande cirkus, Cirkus Foxtrotter! Ikväll ska ni få se på mästerliga konster, svindlande mod och förstummade magi! Det är dags för det första framträdandet, en stor applåd för eldslukaren Sophie!

En artist stiger upp på estraden med två brinnande facklor i händerna. Sophie snurrar och dansar med facklorna och slukar till slut lågorna. Smårävarna applåderar ivrigt.

– Merci et au revoir! Muah! Sophie tackar publiken på franska och kastar slängkyssar innan hon försvinner in bland draperierna i cirkustältet.

Därefter introduceras Lassi, den finska djurtränaren, som går upp på scenen tätt följd av tre katter som stolt stegar fram. De eleganta kattorna ställer vant upp sig på rad och när musiken börjar inleder de en graciös

dans, där de skuttar och hoppar alldeles hänförande.

– Yksi, kaksi, kolme! Üks, kaks, kolm! Lassi räknar till tre på finska och estniska och som genom ett trollslag hoppar de tre katterna genom ringar som hänger högt uppe i luften, den ena efter den andra.

Efter ett bländande framträdande av Lassi och katterna kommer den kinesiska kroppsbyggaren Mei och den engelska kontorsionisten Harry in i manegen.

– Ni hao, hälsar Mei på kinesiska och vinkar till publiken med spända muskler.
– Hello! ropar Harry.

Föreställningen börjar och Mei lyfter upp en enorm viktstång över sitt huvud och Harry hoppar upp på den med en volt. Harry balanserar på stången och rävarna i publiken hurrar vilt.

Plötsligt slocknar alla lampor i cirkusen. I mörkret hörs skrammel från stången, en katt som jamar och en hög duns.

MJAU! BRAK! DUNS! AJ!

Efter en stund tänds lamporna och en märklig syn utspelar sig inför cirkuspubliken. Katterna rusar fram och tillbaka, gymnasterna har trasslat in sig i varandra och på estraden råder kaos.

– ¡Madre mía! ¡Es una catástrofe! Var är min stav? Någon har tagit min gyllene rävstav! utbrister Cirkus-Räven förskräckt på spanska.

I mörkret och villervallan har Cirkus-Rävens gyllene direktörsstav försvunnit.

– Kan någon ha stulit staven?

– Varför i hela friden skulle någon göra det? undrar Visa Rävén.

– Da, den gyllene staven är mycket gammal och mycket värdefull, svarar den ryska trollkarlen Dmitri.

– Das kann nicht sein, det kan inte vara sant! säger den tyska dansaren Greta och brister i gråt.

– Amigos míos, mina vänner. Jag är väldigt ledsen, men cirkusföreställningen kan inte fortsätta utan staven, säger cirkusdirektören sorgset.

Innan berättelsen fortsätter kan ni fundera tillsammans med barnen på vad som kan ha hänt med staven.

Rävkompisarna rusar in i manegen för att leta efter staven. Den ena springer hit och den andra dit, men staven finns ingenstans. Råttan klättrar kvickt upp för pipan på cirkuskanonen och råkar falla in i den. Samtidigt snubblar någon över avtryckaren på kanonen.

KABOOM!

Ut ur kanonen slungas Resande Råttan med direktörens stav i tassén. Råttan flyger som en superhjärte tvärs genom cirkustältet och skriker:

– JAG HITTADE DEEEEN!

Hela cirkuspubliken och artisterna hurrar entusiastiskt.

Ljustavlan i cirkustältet blinkar: Thank you, Kiitos, Danke Schön, Gracias, Merci, Xie xie, Spasibo, Giitu, Aitäh på cirkusens alla språk.

Mer om ämnet

Cirkus-Rävens berättelse introducerar barnen till de olika A1/A2-spåk som man kan studera i Helsingfors och stöder verksamhet som språksmakprov och att lära sig mer om språk. Med hjälp av Cirkus-Rävens tassor kan ni utforska nya språk ur perspektivet för antingen ett eller flera språk. Tassarna betonar språklig medvetenhet och i flera tassor får ni närma er språk genom aktiviteter, till exempel genom spel och lek. Cirkus-Rävens tassor passar i både förskoleundervisningen och den grundläggande utbildningen. Det är en bra idé att utforska tassarna tillsammans och fundera på vilka som passar för er grupp/klass. Mer material som passar för språksmakprov och att lära sig mer om språk finns på kielet.hel.fi och <https://opehuone.fi/pedagogiikka/opetussuunnitelmat-ja-arviointi/kieli-ja-kulttuuriryhmat/integration-och-sprak-och-kulturmedvetet-arbete/> (på finska)

I materialet om Europeiska språkdagen ingår ett spel där man ska försöka identifiera olika språk. Så här hittar du spelet: Euroopan kielten päivä > Games > Language detective (ecml.at)

Finns även i ljudversion <https://edl.ecml.at/Games/Whichlanguageisit/tabid/3202/language/fi-FI/Default.aspx>

Läroplanen

Eleverna växer upp i en värld som kännetecknas av kulturell och språklig mångfald och av olika religioner och åskådningar. Att leva på ett kulturellt hållbart sätt i en mångfacetterad miljö förutsätter kulturella färdigheter grundade på respekt för mänskliga rättigheter samt förmåga att kommunicera på ett hänsynsfullt sätt och kunna uttrycka sig själv och sina åsikter på olika sätt. Genom samarbete i och utanför skolan lär sig eleverna att lägga märke till kulturella särdrag och att fungera på ett smidigt sätt i olika miljöer. De ska fostras att bemöta andra människor med respekt och att iaktta goda vanor. (Grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen 2014, 21)

Områden, kompetenser och målbeskrivningar för kompetensramverket GreenComp

Område: Agera för hållbarhet

Kompetens: Individuell initiativförmåga

Målbeskrivning: Att identifiera den egna hållbarhetspotentialen och aktivt bidra till att förbättra framtidsutsikterna för lokalsamhället och planeten.

Mer information: <https://op.europa.eu/sv/publication-detail/-/publication/bc83061d-74ec-11ec-9136-01aa75ed71a1>

UTFORSKA

- ☾ Diskutera berättelsen. Vad kommer du ihåg? Fick berättelsen dig att fundera över något?
- ☾ Fundera över hur många språk som redan talas i klassrummet.
- ☾ Lär er mer om de språk man kan lära sig i er närskola (förskoleundervisningen) eller de språk man kan lära sig i er skola (grundläggande utbildningen). Information om språkurvalet finns på skolans webbplats. När ni har hittat informationen kan ni intervjua elever som lär sig olika språk eller lära er några hälsningsfraser på språken.
- ☾ Välj 1–3 språk/nationer och undersök deras flaggor, sevärdheter, kartor, pengar, kända personer, likheter i språken, maträtter, sagofigurer, idrottare, statskick, kända logotyper (t.ex. Ikea eller ett bilmärke) osv.
- ☾ Gör digitala övningar tillsammans. På adresserna hittar ni kartuppgifter och uppgifter för att känna igen flaggor. Välj de uppgifter som intresserar eller passar gruppen. Europa: <https://www.toporopa.eu/se/> Världen: <https://www.seterra.com/>
- ☾ Kartlägg vilka språk barnen i er grupp använder hemma. Gör språken synliga till exempel genom en av uppgifterna nedan. Det här kan ni göra den 21 februari i samband med internationella modersmålsdagen.
- ☾ Barnen kan rita självporträtt och lägga till de språk som de kan, antingen genom att rita eller skriva (t.ex. kan kroppsdelar färgläggas med färger som representerar språket).
- ☾ Sammanställ hälsningsfraser på olika språk i pratbubblor och sätt upp dem i närheten av gruppens rum. Barnen/vårdnadshavarna kan till exempel skriva hälsningar på en lapp på klassrumsväggen på sina modersmål.
- ☾ Samla ihop olika sätt att önska smaklig måltid på olika språk och dra en lott varje dag för att se på vilket språk ni ska önska "Smaklig måltid".
- ☾ Gör en gemensam affisch med gruppens språk, t.ex. Europeiska språkdagen > Activities > Languages in my classroom (ecml.at).
- ☾ Lyssna på en välbekant saga (t.ex. Rödluvan) på ett gemensamt språk (t.ex. svenska) och sedan på ett annat språk. Jämför namnen på karaktärerna i sagorna i de olika språkversionerna. Till hjälp kan ni t.ex. använda Polyglutt eller ljudböcker från biblioteket.
- ☾ Lär er sången "Blinka lilla stjärna" på svenska och ett annat språk som ni väljer (t.ex. spanska <https://www.youtube.com/watch?v=ZM5syHyHDYE>)

FUNDERA

- ☾ Fundera tillsammans på vad som är det vackraste ordet eller den vackraste frasen i världen. Ordet eller frasen kan vara på vilket språk som helst som barnet kan, inklusive språk som barnet inte aktivt använder i vardagen. Barnen kan skriva ordet/frasen och illustrera dess betydelse.
- ☾ Vem kan komma på det längsta ordet? Läs mer om långa ord på olika språk på webbplatsen för Europeiska språkdagen: <https://edl.ecml.at/Fun/Longes-twords/tabid/3114/language/fi-FI/Default.aspx> Försök komma på så långa ord som möjligt i grupper eller par.
- ☾ Lyssna och titta på videor med tungvrickare på Europeiska språkdagen > Activities > Multilingual tongue twister challenge (ecml.at). Öva på svenska tungvrickare, t.ex. "Sex laxar i en laxask". Filma er egen tungvrickarvideo och lägg in den i er gruppportfölj (förskoleundervisningen). Fler tungvrickare (på finska): <https://lekar.folkhalsan.fi/spraklekar/tungvrickningsramsor>

AGERA

- ☼ Skapa en egen kulturens årsklocka för gruppen här <https://kulttuurinvuosikello2.fi/> (på finska)
- ☼ Läs eller lyssna på (berättelsen finns som ljudfil på kielet.hel.fi) Cirkus-Rävens berättelse. Innan berättelsen börjar ska du be barnen att tänka på hur många olika språk som förekommer i berättelsen. Kom överens med barnen om ett gemensamt tecken som de ska göra när de hör ett annat språk än svenska i berättelsen (t.ex. ställa sig upp, göra ”rävöron” med fingrarna på huvudet eller röra vid nästippen med fingret).
- ☼ Plocka ut välkomsthälsningar på nio språk som ni hör i berättelsen. Fundera tillsammans vilken stavning som hör till vilket språk genom att lyssna och ”smaka”.
- ☼ Lär er om olika länders utelekar och lek en lek från ett språkområde som ni väljer. Lekkort hittar du på webbplatsen kielet.hel.fi.
- ☼ I lekbanken (kielet.hel.fi) hittar du lekidéer som kan användas på vilka språk som helst med hjälp av några ord och fraser. Ni kan också blanda språk och till exempel välja samma ord, exempelvis ”tack”, på fyra olika språk. När barnen lär sig lekreglerna är det lätt att anpassa dem till det aktuella ämnet.
- ☼ Gå och smaka på olika språk på en aktivitetsbana under ledning av Cirkus-Räven. Rävarnas språkäventyr finns på kielet.hel.fi.
- ☼ Gå ut och kolla på de olika språken som finns i er lärmiljö och i omgivningen (väggar, skyltar, förpackningar osv.). Vilka språk hittar ni?
- ☼ Hitta och namnge färger i omgivningen/naturen på ett språk som ni väljer.
- ☼ Gör en expedition till det närliggande biblioteket. På vilka språk hittar ni barnböcker? Hur känner ni igen

språken? Finns det annat material på olika språk på biblioteket? På vilka språk hittar ni instruktioner på biblioteket? På vilka språk anordnar biblioteket evenemang? Ni kan också be bibliotekarien om information.

- ☼ Ta en tur till det flerspråkiga biblioteket i Böle och låna böcker på olika språk. Ni kan också beställa ett flerspråkigt bokpaket från det flerspråkiga biblioteket i Böle som levereras till ert närliggande bibliotek.
- ☼ Ge er ut på ett virtuellt äventyr till några länder i Europeiska unionen som ni väljer. Ta först reda på landets huvudstad: (https://learning-corner.learning.europa.eu/learning-materials/europe-and-you_fi) och undersök sedan huvudstaden, till exempel med hjälp av Google Maps Street View. Hur ser följande saker ut i staden: stadshuset, en simhall, en lekpark, bussar och en skola?

Rävarna går ut för att lära sig

Rävkompisarna tycker om att leka och gå på äventyr i den närliggande naturen. De har upptäckt att de känner sig gladare, piggare och har lättare att lära sig efter en tur i skogen. Varför tror du att det är så?

NYCKELORD: #lärande #förhållande till naturen
#välbefinnande #naturutflykter #aktivitet
#rofylldhet

Målen för hållbar utveckling:

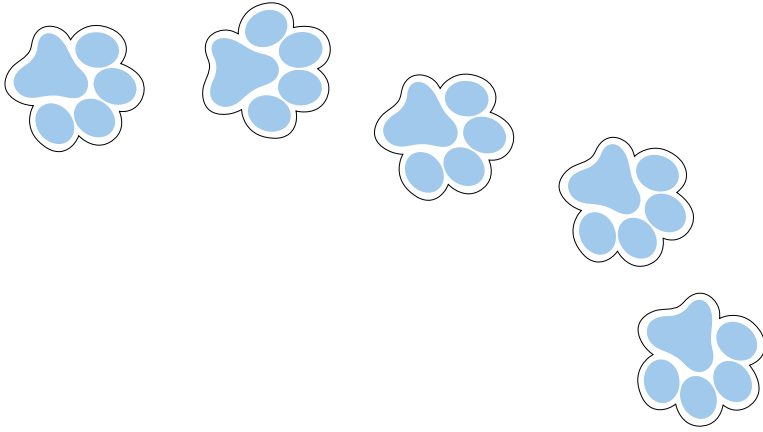
Skickliga Rävén känner sig rastlös. Den gungar fram och tillbaka på stolen och kommer ingenvart med uppgifterna. Förra veckan fick den en kudde att sätta på sin stol så att den skulle kunna balansera bekvämt på den. Skickliga Rävén undersöker uppgifterna tillsammans med Farfar-Rävén. Farfar besöker klassrummet då och då. Den berättar ofta historier om gamla tider för rävkompisarna och hjälper dem med skolarbetet.

Resande Råttan verkar också ha det kämpigt. Den sitter på stolen och skakar som en trummis på en rockkonsert. Den tittar ut genom fönstret i klassrummet och ser en fälthare springa över gården och försvinna in i skogen.

– Åååh, säger Resande Råttan med ögon stora som tefat. Kom så går vi också ut! ropar den.

– Vi går ut och utforskar pölar, löv och pinnar! säger Vandrande Rävén ivrigt.

Eleverna bestämmer sig för att rösta om idén, och snabbt går det. Ja-röster: 16, nej-röster: 2, blanka röster: 3.

– Resultatet är tydligt, nu räcker det med att sitta inne, säger Skickliga Råven.

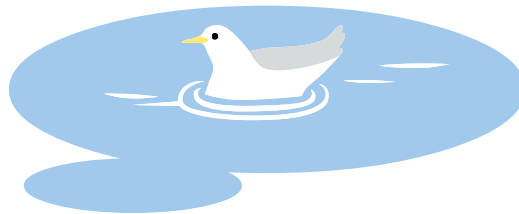
Råvkompisarna tar med sig olika instrument från skolan: förstoringsglas, lappar och burkar för att samla in prover. Och naturligtvis liggunderlag och matsäck.

Det har regnat ute, men luften är varm. Eleverna tar på sig sina stövlar och beger sig mot den närliggande skogen. De kommer fram till en välbekant naturstig och följer den djupare in i skogen.

Längs vägen vädrar en av dem skogens dofter, en annan samlar små stenar och en tredje bär på pinnar.

Bäst de går längs vägen upptäcker de ett otroligt stort murket träd som de bestämmer sig för att utforska närmare med lapparna. Råvkompisarna hittar hål, små gropar och intressanta insekter i det

murkna trädet. De betraktar insekternas liv utan att störa dem. På trädets yta hittar de också en slags fåra som slingrar sig fram.

– Ååh, nästan som en linjekarta. Jag undrar hur den blev till, tänker Uppfinnar-Råven högt.

Under tiden kikar Sago-Råven in i det murkna trädet och undersöker det med sin lupp.

– Oj, det finns ju en hel värld här! säger den förtjust.

Tibetanska Råven har gått vidare för att utforska en sten som ligger bredvid det murkna trädet och som det växer intressant lav på.

– Det här ser precis ut som ett bergslandskap! säger Tibetanska Råven entusiastiskt.

Efter ett tag går de vidare. I en vägkorsning växer en enorm tall.

– Det var vid foten av just den här tallen som vi hittade framtidskikaren! utbrister Vandrande Råven.

Då gräver Visa Rävén fram framtidskikaren ur sin ryggsäck. Den bestämmer sig för att se hur skogen ser ut genom den. Av miss-tag sätter den kikaren åt fel håll. Nu ser de stora träden små och unga ut. När den kollar med kikaren vänd åt fel håll visar kikaren det förflutna i stället för framtiden.

– Kom och titta vad man kan se i kikaren nu! säger Visa Rävén ivrigt.

Vandrande Rävén för kikaren till ögonen och ser in i det förflutna. I stället för gamla träd ser den unga plantor. Samtidigt kommer Farfar-Rävén gående framför kikarens linser. I kikaren ser Farfar lika ung ut som Vandrande Rävén gör nu. I tassarna håller dåtidens Farfar-Rävén en skylt med texten ”Skydda skogen!” Vandrande Rävén sänker kikaren och rusar fram till Farfar-Rävén.

– Har den här skogen varit i fara? frågar Vandrande Rävén Farfar-Rävén nyfiket.

– För länge sedan var den här skogen nära att huggas ner, men vi lyckades skydda den, säger Farfar-Rävén med stolthet i rösten.

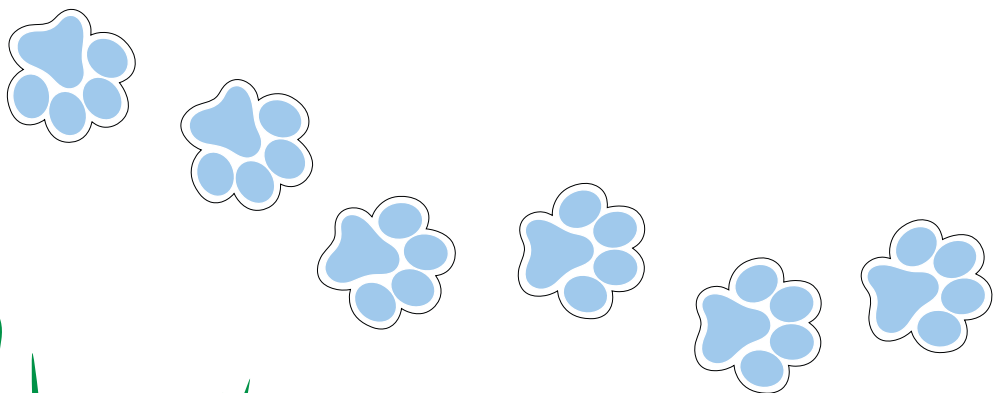
– Berätta mer! tjuter Rävkompisarna.
– Vi går och äter lunch, så kan jag berätta allt, säger Farfar-Rävén.

Rävorna tar lunchpaus på en tuva i en skogsglänta. Där äter de sin matsäck och till efterrätt steker Vandrande Rävén och Kock-Rävén bananplättar.

Efter matpausen breder de ut sina liggunderlag på marken och lägger sig för att vila. De sluter ögonen och lyssnar på skogens ljud.

– Hit borde vi komma och tälta någon gång. Det är något alldeles underbart med att sova ute, tänker Vandrande Rävén för sig själv.

Rävkompisarna känner sig fridfulla. Från Resande Råttans underlag hörs ett jämnt snusande. Den har somnat.

UTFORSKA

- ☼ Diskutera berättelsen. Vad kommer du ihåg? Fick berättelsen dig att fundera över något?
- ☼ Ta reda på vad en ekologisk ryggsäck är.
- ☼ Gå ut i skogen för att undersöka tallar. Hur länge kan tallar leva, har de några speciella förmågor och vad är sköldbark?

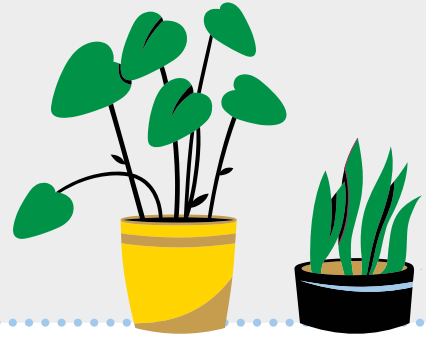
FUNDERA

- ☼ Designa och rita din egen utflyktsryggsäck. Vilka redskap finns i ryggsäcken?
- ☼ Undersök träd. Vad skulle träden säga till människor om de kunde prata? Ta reda på om träd kan skicka meddelanden till varandra.
- ☼ Tallbarr sitter vanligtvis kvar på trädet i 3–5 år. Hitta barr och gör en tidslinje över en persons liv av dem. Bredvid den kan ni göra en tidslinje över en talls liv. Att jämföra tidslinjer ger ofta upphov till intressanta funderingar om tiden, livet och framtiden.

AGERA

- ☼ Ordna skogsbingo. Gör till exempel ett rutfält som är 4 x 4 och fundera på växter eller träd som ni kan leta efter.
- ☼ Hitta en plats i skogen som klassen tycker om och besök den regelbundet för att se hur den förändras med årstiderna.
- ☼ Gå på utflykt och hitta så många olika färger som möjligt i naturen. Hur många hittar ni? Övningen blir extra rolig om ni tar med er färgkort eller vattenfärger och försöker hitta matchande färger i naturen.
- ☼ Ta med er liggunderlag och ge er ut i naturen. Rulla ut liggunderlagen på en plats som ni väljer tillsammans och lägg er ner och vila på dem. Slut ögonen och lyssna på hur många olika ljud ni kan höra i naturen.
- ☼ Laga utsökta måltider med ett stormkök.

Mer om ämnet

- <https://www.greenpeace.org/finland/metsat/luonnon-monimuotoisuus/> (på finska)
- <https://wwf.fi/elinymparistot/suomen-metsat/> (på finska)
- <https://www.sitra.fi/artikkelit/9-vinkkia-joiden-avulla-tuot-luonnon-hyvinvointivaikutukset-osaksi-arkeasi/> (på finska)

Läroplanen

Eleverna övar sig att iaktta och undersöka naturen i olika naturmiljöer och byggda miljöer i närheten av skolan. De lär sig att identifiera de vanligaste organismerna och deras livsmiljöer samt objekt i den byggda miljön. Naturens särdrag, fenomen och egenskaper under alla årstider studeras. (Grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen 2014, 133, 134)

Områden, kompetenser och målbeskrivningar för kompetensramverket GreenComp

Område: Förkroppsliga hållbarhetsvärderingar

Kompetens: Stödja rättvisa

Målbeskrivning: Att stödja jämlikhet och rättvisa för nuvarande och kommande generationer och dra lärdom av tidigare generationer i syfte att främja hållbarhet.

Mer information: <https://op.europa.eu/sv/publication-detail/-/publication/bc83061d-74ec-11ec-9136-01aa75ed71a1>

Föreanta nosarna – FN!

I rävkompisarnas led finns styrka, entusiasm och glädje. Tillsammans har de startat en klubb som vem som helst kan gå med i. I rävklubben är bland annat leddjur, blötdjur och ryggradsdjur medlemmar. Klubben, som alla arter får vara med i, har roligt, leker och går på äventyr i skogar. Medlemmarna i rävklubben är intresserade av naturen och vill skydda den.

NYCKELORD: #samarbete
#delaktighet #påverkan

Målen för hållbar utveckling:

Rävkompisarna rullar ihop liggunderlagen och samlar ihop de andra sakerna. De börjar gå mot skolan. Vid skogsbrynet lägger de märke till en ny skylt.

- Den här var inte här i morse, säger Sago-Räven.

På skylten står det:

”Här byggs Huggningsbacka stads nya idrottscenter. Avverkningen påbörjas i oktober. Vi beklagar den störning som skogsröjningen och byggandet orsakar.” Hälsningar, Byggarna

- Det kan inte vara sant, säger Vandrande Räven.
- Vad behöver vi en hall till när man kan röra sig i skogen? säger Sportiga Räven förundrat.

Rävarna börjar fräsa och fnysa i det dubbla ledet. Huggningsbacka skolas elever i klass 1B marscherar beslutsamt mot skolan. Rävkompisarna kommer fram till klassrummet och bestämmer sig för att stoppa bygget av idrottscentret. Skogen har blivit dem kär. I skogen finns många olika slags liv som de vill skydda.

- Vad kan vi små rävar göra? frågar Vandrande Räven.
- Det finns säkert mycket vi kan göra, funderar Visa Räven.
- Vi ställer in lektionerna för resten av dagen och planerar hur vi kan skydda skogen!

Rävkompisarna bestämmer sig för att gå samman och fundera på vad de tillsammans skulle kunna göra för att hjälpa den närliggande naturen.

- Vi borde skriva en insändare till Rävnyheterna, föreslår Sago-Räven.
- Och ett brev till borgmästaren som alla elever undertecknat! säger Skickliga Räven ivrigt.
- Vi bjuder in Mystiska Grävlingen att göra

ett miljökonstverk. Det skulle säkert skapa en hel del diskussioner på sociala medier.

- I Sverige har en flicka demonstrerat för klimatet i flera år redan, och till och med fått de vuxna att lyssna, berättar läraren Nelson.
- Vi kan demonstrera framför skolan och vid Stads- huset, föreslår Fenneken. Vi skulle också kunna bjuda in elever från gransskolor.
- Vi skolstrejkar för miljön! ropar Resande Råttan.
- Vi borde ha ett namn! utbrister Uppfinnar-Räven.
- Vi skulle ju kunna vara Förenta nosarna, alltså FN! säger Visa Räven. Jag undrar om det inte finns någon annan förening som har samma förkortning, fortsätter Visa Räven.

Ivern i klassrummet ökar och spänningen stiger. Förenta nosarna är fulla av energi och kämpaglöd.

- Inget kan stoppa oss! ropar någon långt bak i klassrummet.
- Den här dagen kommer att bli ihågkommen som hoppets, handlingens och framtidens torsdag, proklamerar Sago-Räven, som har klättrat upp på en pulpet.

- Ja!! jublar hela Huggningsbacka skolas klass 1B.

UTFORSKA

- ☹ Diskutera berättelsen. Vad kommer du ihåg?
Fick berättelsen dig att fundera över något?
- ☹ Ta reda på vad FN är och vad de gör.
- ☹ Lista vilka andra organisationer och föreningar som finns i världen. Vilken organisation hjälper barn? Vilken organisation hjälper djur?
- ☹ Lär er om olika miljöorganisationer och -aktivister. Vad vill de uppnå?

FUNDERA

- ☹ Fundera över varför och när det är mer meningsfullt att arbeta tillsammans än alla var för sig.
- ☹ Fundera på vad vi kan åstadkomma tillsammans.
- ☹ Fundera på vem den svenska flickan som nämns i berättelsen är.
- ☹ Bolla idéer till olika gemensamma klubbar som ni skulle vilja starta i er klass.
- ☹ Fundera tillsammans på vilken typ av teaterpjäs man skulle kunna göra av berättelsen. Ni kan också lägga till nya karaktärer och repliker! Sätt upp en pjäs och framför den för vårdnadshavarna.

AGERA

Så här startar ni en rävkлубb i skolan!

- 1 Välj en fråga som ni vill påverka. Borde man öka eller minska något? Göra något annorlunda eller på ett helt nytt sätt?
- 2 Fundera över om ni vill göra skillnad i skolan, närområdet, staden, landet eller hela världen?
- 3 Planera olika sätt att åstadkomma förändringen. Fundera på hur ni kan få er röst att bli hörd. Skulle skolan kunna anordna ett evenemang? Eller främja frågan på sociala medier eller i en insändare i tidningen?
- 4 Designa och skapa en symbol för klubben.
- 5 Genom att själv göra något kan man uppmuntra andra att förändra världen!

Mer om ämnet

Skogarna spelar en viktig roll när det gäller att stävja klimatförändringen. Genom assimilation binder skogarna och annan biomassa koldioxid från atmosfären och fungerar som viktiga kolsänkor.

Globalt sett är avskogning på grund av bland annat jordbruksexpansion och byggande en av de största källorna till utsläpp av växthusgaser. <https://mmm.fi/sv/eu-energi-och-klimatpolitik/skogarnas-kolsankor>

<https://www.ykliitto.fi/>

Läroplanen

Genom egna erfarenheter lär sig eleverna att påverka, fatta beslut och ta ansvar. Samtidigt lär de sig att uppfatta betydelsen av regler, överenskommelser och förtroende. Genom att delta i skolan och utanför skolan lär sig eleverna att uttrycka sina åsikter på ett konstruktivt sätt. De lär sig att arbeta tillsammans och får tillfälle att öva sig att förhandla, medla och lösa konflikter samt att förhålla sig kritiskt till olika fenomen. Eleverna ska uppmuntras att reflektera över sina ställningstaganden ur olika perspektiv: likabehandling, jämlikhet, jämställdhet och rättvisa och med tanke på en hållbar livsstil. (Grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen 2014, 24)

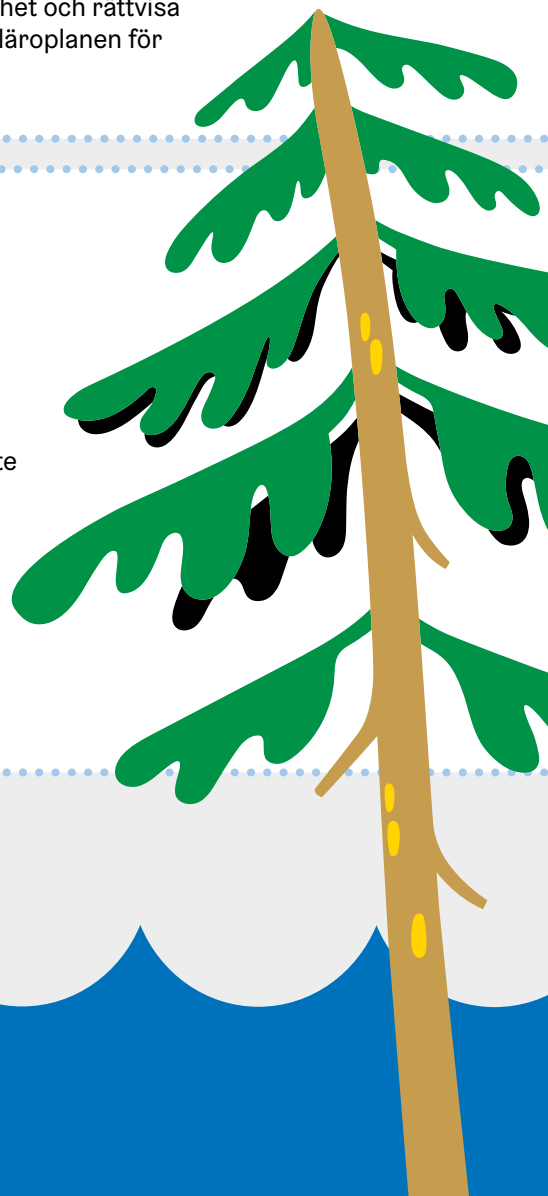
Områden, kompetenser och målbeskrivningar för kompetensramverket GreenComp

Område: Agera för hållbarhet

Kompetens: Kollektivt handlande

Målbeskrivning: Att agera för förändring i samarbete med andra (4.2) och att navigera i det politiska systemet, identifiera politiskt ansvar och ansvarsskyldighet för ohållbara beteenden och kräva ändamålsenlig politik för hållbarhet (4.1).

Mer information: <https://op.europa.eu/sv/publication-detail/-/publication/bc83061d-74ec-11ec-9136-01aa75ed71a1>

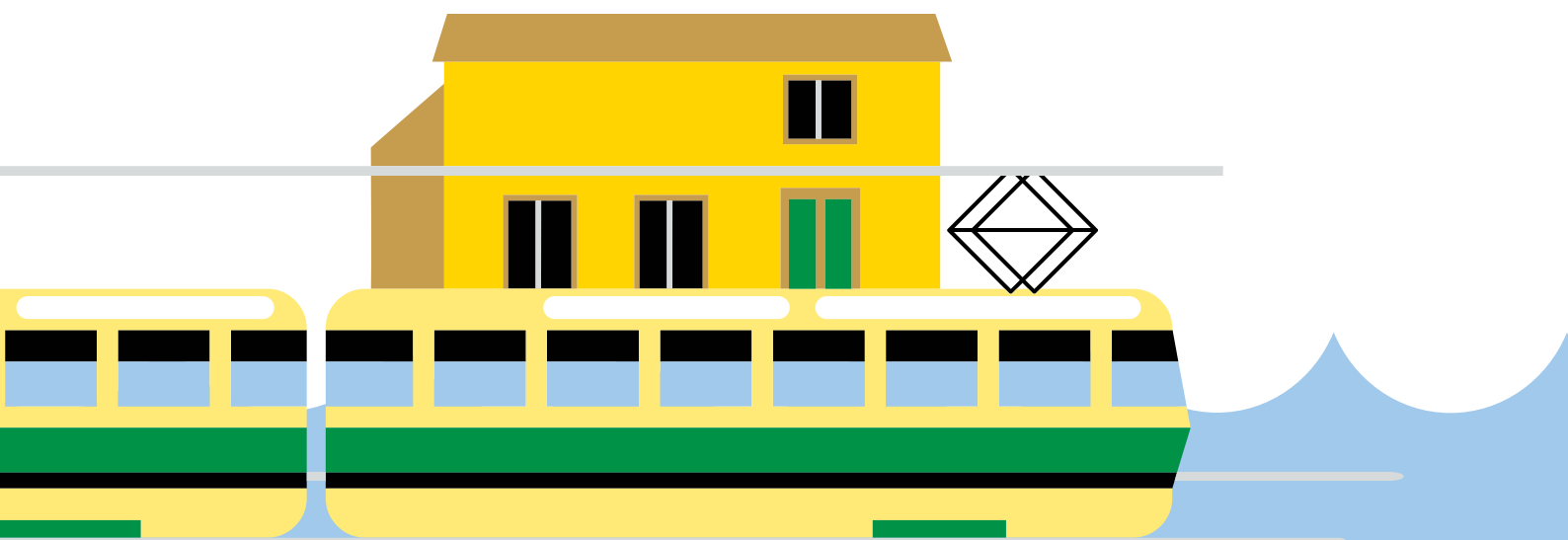

Uppfinnar- Räven bygger en luftnosare

Uppfinnar-Räven gillar att bygga, utveckla och skapa nytt. Med sina uppfinningar vill den öka välbefinnandet, glädjen och omsorgen. Uppfinnar-Räven är särskilt intresserad av naturens välbefinnande och av att återanvända saker. För närvarande är den intresserad av städrobotar, klimatkylare och trädplanteringsmaskiner. Tillsammans med Uppfinnar-Räven blir man lätt intresserad av vad som helst.

NYCKELORD: #luftkvalitet #luftvård #klimat

Målen för hållbar utveckling:

Uppfinnar-Rävens berättelse

Det är en snöig morgon. Uppfinnar-Räven och Sago-Räven går tillsammans mot skolgården. Plötsligt hör de ljudet av en knattrande motor. Sago-Räven tittar bakåt och ser en rykande maskin närma sig med fruktansvärd fart.

– Se upp! skriker Sago-Räven.

Rävarna hoppar av stigen och ner i diket och samtidigt kör Resande Råttan med gasen i botten förbi dem på en rykande moped.

Vvvrrroooooomm!!!!

Skyddsglasögonen sitter som fastklistrade runt Resande Råttans ögon och dess päls fladdrar i vinden.

– Host, host, host, båda rävarna hostar på grund av det stora avgasmolnet.

– Host, är det något fel på Resande Råttans moped, när den luktar så hemskt? Och får man köra moped i skogen?

Sago-Räven och Uppfinnar-Räven kommer upp ur diket och tvättar bort smutsen från kläderna.

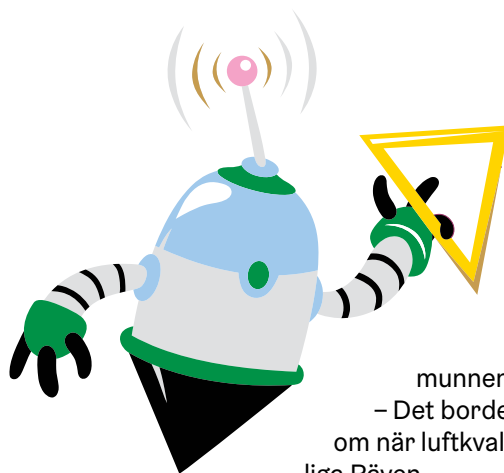

– Jag känner smaken av avgas i munnen, säger Uppfinnar-Räven.

– Jag läste i Rävnyheterna att avgaser förorenar andningsluften. Och dessutom påverkar de klimatet på något sätt, berättar Sago-Räven.

Rävarna går vidare mot skolgården. På parkeringsplatsen bredvid skolgården är det en faslig trängsel. Bilarna står i kö och tutar och förarna ser nervösa ut. Snön på parkeringsplatsen har blivit märkligt smutsig.

– Borde man sätta upp trafikljus på parkeringsplatsen när så många elever skjutsas hit med bil?

funderar Sago-Räven.

– Nu smakar det avgas i munnen igen, säger Uppfinnar-Räven.

– Det borde finnas en maskin som talar om när luftkvaliteten är dålig, funderar Skickliga Räven.

– Vi bygger en! säger Uppfinnar-Räven ivrigt. Vi bygger en luftnosare!

– En luftnosare! säger Sago-Räven ivrigt. Den skulle kunna hjälpa till att identifiera platser där andningsluften är dålig. Och hjälpa till att se vilka maskiner som släpper ut mycket föroreningar.

– Hmm, dessutom borde vi ta reda på hur vi kan förbättra luftkvaliteten om luftnosaren säger att den är dålig.

Medan rävarna är i full gång med att bolla idéer kommer Resande Råttan fram till dem. Den har parkerat sin moped vid cykelstället och går mot rävarna med hjälmen under armen.

– Varför är ni alldeles våta? undrar Resande Råttan. Kröp ni till skolan? skrattar den.

– Som tur är har vi en lektion i trafiksäkerhet nu på morgonen, flinar Uppfinnar-Räven och tar Resande Råttan på ryggen.

I korridoren på väg till klassrummet hittar de en liten bil med eldslågor på sidan. Där står det: DEN SOM HITTAR DEN FÅR DEN.

– Oj! Ännu en sak, säger Uppfinnar-Räven förbryllat.

UTFORSKA

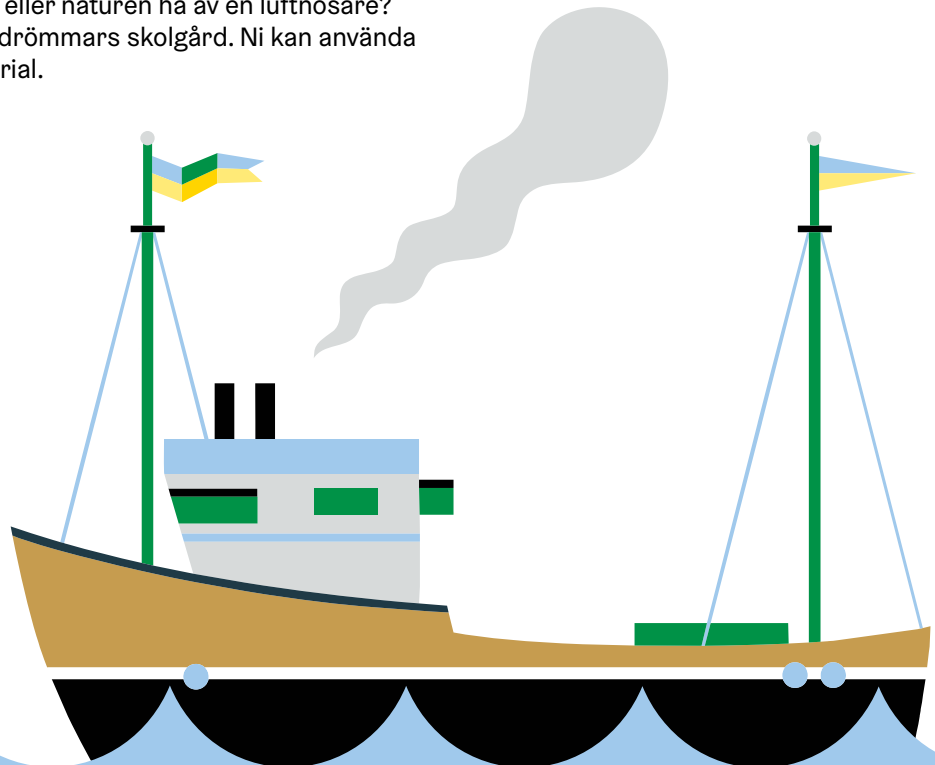
- ☹ Diskutera berättelsen och sammanfatta det viktigaste i berättelsen. Vad hände i berättelsen?
- ☹ Tänk på din egen skolväg och vilka trafikregler man måste komma ihåg. Behöver du ofta hosta på väg till skolan?
- ☹ Undersök skillnaden mellan väder och klimat. Vad innebär klimatförändringen?
- ☹ Lär er mer om luftkvaliteten i Helsingfors. En karta över luftkvaliteten finns på webbplatsen: <https://www.hsy.fi/sv/luftkvalitet-och-klimat/luftkvaliteten-nu/>

FUNDERA

- ☹ Fundera på vad luftkvalitet innebär och hur man kan påverka den.
- ☹ Planera hur ni skulle ta er till skolan om det inte fanns någon parkeringsplats för bilar.
- ☹ Kolla in webbplatsen Ilmari! Ilmari – en klimatsmart resenär är miljöfostran inom trafiken som ordnas av Helsingfors stads miljötjänster. Målet med verksamheten är att uppmuntra barn och unga att ta sig fram på ett hållbart sätt <https://www.hel.fi/sv/stadsmiljo-och-trafik/miljo-och-naturskydd/miljofostran-och-naturcentret/ilmari-en-klimatsmart-resenar>

AGERA

- ☹ Sätt upp en teaterpjäs baserad på berättelsen och framför den för de andra.
- ☹ Gå omkring i närområdet och nosa på luften. Finns det goda dofter i luften? Och finns det dåliga lukter? Fundera på var de kan komma ifrån.
- ☹ Bygg era egna luftnosare. Vad kan de känna lukten av? Vilken nytta skulle människor, djur eller naturen ha av en luftnosare?
- ☹ Planera och bygg era drömmars skolgård. Ni kan använda er av återvunnet material.

Mer om ämnet

I Helsingfors står trafiken för nästan en fjärdedel av de koldioxidutsläpp som bidrar till klimatförändringen. Samtidigt försämrar biltrafiken luftkvaliteten och orsakar bullerstörningar.

Helsingfors stad har förbundit sig att främja utsläpps och koldioxidneutral trafik. Vårt mål är att minska koldioxidutsläppen från trafiken med 69 % senast år 2030 (jämfört med nivåerna år 2005).

För att uppnå målen för minskade utsläpp från trafiken krävs stora förändringar när det gäller hur vi är vana att röra oss, där hållbara färd sätt spelar en allt viktigare roll.

Att röra sig på ett hållbart sätt, särskilt genom att gå, cykla och på andra sätt använda musklerna, är bra för hälsan. Samtidigt sparar det bränsle och energi.

Fördelarna med att röra på sig:

- Bättre kondition
- Lättare att hållas frisk
- Man orkar mer
- Det piggar upp
- Lättare att koncentrera sig
- Minskade utsläpp

Läroplanen

Undervisningen ska stödja eleven att utveckla sitt förhållande till miljön och sin världsbild samt att växa som människa. Målet för undervisningen i omgivningslära är att eleverna lär känna och förstå naturen och den byggda miljön, fenomenen som förekommer i dem, sig själva och andra människor samt betydelsen av hälsa och välbefinnande. Omgivningslärans tvärvetenskapliga karaktär förutsätter att eleverna lär sig att söka, bearbeta, producera, presentera, bedöma och värdera information i olika situationer. (Grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen 2014, 132)

Områden, kompetenser och målbeskrivningar för kompetensramverket GreenComp

Område: Agera för hållbarhet

Kompetens: Individuell initiativförmåga

Målbeskrivning: Att identifiera den egna hållbarhetspotentialen och aktivt bidra till att förbättra framtidsutsikterna för lokalsamhället och planeten.

Mer information: <https://op.europa.eu/sv/publication-detail/-/publication/bc83061d-74ec-11ec-9136-01aa75ed71a1>

Sago-Räven undersöker en nyhet om en fly- gande strömning

Sago-Räven har snälla ögon och en livlig fantasi. Den är intresserad av alla typer av berättelser. Speciellt de som handlar om djur, naturen och framtiden.

Sådana skriver den också själv. Med sig på sina äventyr har den ett anteckningshäfte och en kamera som den använder för att dokumentera

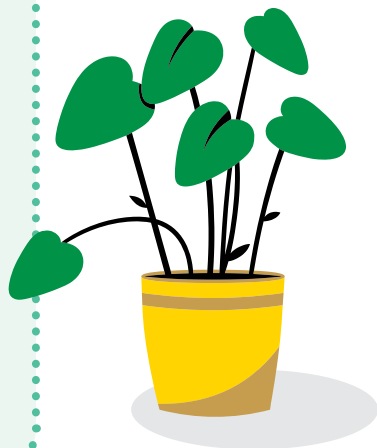
sina tankar och idéer till nya berättelser.

Dessutom har den en passion för skådespeleri, att skriva sångtexter och att cykla.

NYCKELORD: #multilitteracitet #medialitteracitet
#mediakompetensvecka #nyhetsvecka

Målen för hållbar utveckling:

Sago-Rävens berättelse

På Huggningsbacka skola sitter eleverna och lyssnar på nyheterna, läser tecknade serier och tittar på bilder i tidningar. De har inlett veckan med en gemensam aktivitet. Alla letar efter intressanta ämnen som de kan diskutera tillsammans. Dessutom tänker eleverna själva skriva nyheter för Huggningsbacka skolas egen tidning.

Sago-Räven och Resande Råttan går till skolans dator för att läsa nyheterna. I allt snabbare takt klickar de på rubriker som låter intressanta. Då hittar Resande Råttan något riktigt spännande.

- En flygande strömning har setts i Östersjön! utropar Resande Råttan förvånad.
- Oj! säger Sago-Räven ivrigt och tittar på bilden.
- Den ser ut som Hemliga Strömningen, den har ju också en kamera runt halsen, säger Resande Råttan. Titta, här finns en video, fortsätter råttan.

En video öppnas på skärmen. Då och då bryts sändningen. Den flygande strömningen verkar ha en extra fena.

– Åååhh, där är den. Bilden är lite suddig men jag tror att det är Hemliga Strömningen.

I videon förklaras att flygande strömning aldrig tidigare har setts i Östersjön. Enligt ett anonymt vittne flög strömningen nästan 20 meter.

– Vi borde skriva en stor artikel om det här i skolans Rävtidning, säger Resande Råttan ivrigt.

Grå Måsen är tydligen inte den enda som kan flyga.

– Vad konstigt att Hemliga Strömningen inte har berättat att den kan flyga, säger Sago-Räven förundrat.

Samtidigt någon annanstans hittar Kock-Räven nyheter om en ny uppfinning i en tidning.

Någon har gjort mat av luft. Kock-Räven har svårt att tro på nyheterna. Maten görs av luft och solel.

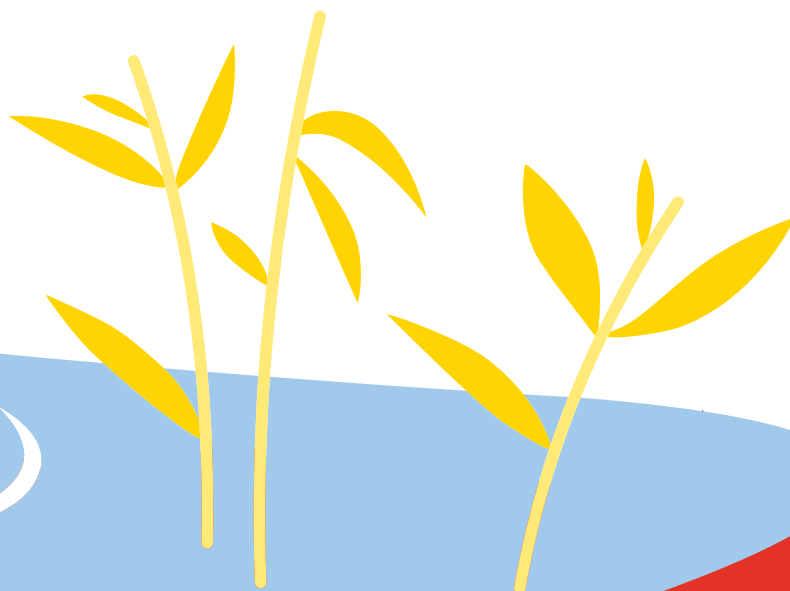
Journalisten har intervjuat uppfinnarna och även andra tidningar har rapporterat om ämnet. Nyheterna verkar pålitliga, men otroliga.

– Ska vi äta luft från och med nu? Blir man ens mätt av det? grubblar Kock-Räven.

Längst bak i klassrummet ligger Skickliga Rävgruppen i en soffa från ett återbrukstorg och lyssnar på en podcast. Den hör ett nyhetsinslag om hur man kan utvinna energi ur havsvågorna.

– Kan det vara sant? undrar den. Den bestämmer sig för att ta reda på och går tillsammans med Sportiga Rävgruppen till läsesalen på Huggningsbacka bibliotek för att undersöka saken.

På den sociala medieappen HohHoh ser Uppfinnar-Rävgruppen reklam om ett par nya skor. Enligt reklamen är de tillverkade av plasticskräp som plockats upp ur havet. Uppfinnar-Rävgruppen blir ivrig, eftersom det är viktigt att vi får bort plasten ur havet. Då kan också

Hemliga Strömmingen ha det bra i havet. Samtidigt undrar Uppfinnar-Räven om reklamen kan vara sann. Den bestämmer sig för att undersöka saken närmare på företagets webbplats.

I slutet av veckan turas alla elever om att presentera de ämnen som de har hittat för hela klassen.

Media-Mullvaden lyssnar på nyheterna som klasskamraterna har hittat och blir fundersam. Så sent som förra veckan experimenterade den med olika AI-applikationer för att skapa bilder, videor och musik som såg ut och lät som att de var äkta.

– Jag tror att det finns minst en falsk nyhet bland dem, funderar Media-Mullvaden. Är det den flygande strömmingen, energin från vågorna, maten som är gjord av luft eller skorna tillverkade av plastskräp? Kan ni gissa vilken det är?

UTFORSKA

- ☼ Diskutera berättelsen. Vad kommer du ihåg? Fick berättelsen dig att fundera över något?
- ☼ Vad är nyheter för något? Var kan man följa nyheterna? **Rävtips:** <https://www.hs.fi/lastenuutiset/> (på finska).
- ☼ Läs nyheterna i tidningen och se om det går att lita på dem. Checklisten "identifiera

fejknheter" nedan hjälper er i ert detektivarbete.

- ☼ Ta reda på om det går att göra mat av luft. **Rävtips:** <https://soleiini.fi/> (på finska).
- ☼ Ta reda på vilka olika typer av återvinningsprodukter som kan tillverkas av plastskräp från havet.

FUNDERA

- ☼ Fundera över vilka ämnen som ofta tas upp i nyheterna. Vilka ämnen tas mer sällan upp i nyheterna?
- ☼ Fundera på vad ni tycker skulle vara ett viktigt ämne eller en viktig fråga att göra fler nyheter om.
- ☼ Fundera till exempel på varför man inte ska lita på all information som man hittar på internet. Vad gör en nyhet trovärdig?
- ☼ Fundera på var ni har sett eller hört fejknheter.

AGERA

- ☼ Planera och skapa er egen klasstidning tillsammans. Vad ska tidningen heta och handla om? Fundera på vilka slags saker som kan finnas i tidningen och vilka slags arbetsuppgifter som behövs för att skapa en tidning. Någon kan skriva en artikel och någon annan kan ta bilder till den, någon kan skriva annonser och någon annan kan rita serier.
- ☼ Hitta på en sann nyhet och en fejknhet ensamma, tillsammans eller i par. De andra ska identifiera fejknheten.
- ☼ Granska annonserna och fundera över hur mycket som stämmer i dem. Leta efter reklambilder i tidningar. Rita era egna annonser.

Mer om ämnet

Identifiera fejknyheter:

Under ledning av Media-Mullvaden lär sig rävkompisarna att det är en bra idé att kontrollera följande saker när man tar del av nyheter:

1. Undersök nyheterna tillsammans med en vän, en vårdnadshavare eller en lärare. Diskutera tillsammans om artikeln verkar trovärdig.
2. Kontrollera bakgrunden till nyheten. Undersök webbplatsen som publicerade artikeln. Vad är webbplatsens syfte och vem driver den?
3. Ta reda på mer om skribenten. Hitta information om skribenten och undersök vad hen har skrivit eller publicerat tidigare.

4. Kontrollera datumet. När publicerades nyheten? Är den fortfarande aktuell?
5. Kom ihåg att rubriker kan vara missvisande. Därför är det bra att läsa hela artikeln.
6. Undersök om nyheten kan ha gjorts som ett skämt. Ibland kan ovanliga nyheter vara skämt. Kontrollera webbplatsen och dess skribent(er).

Listan är anpassad från originalkällan: International Federation of Library Associations and Institutions "åtta sätt att identifiera fejknyheter".

Läroplanen, multilitteracitet

Enligt grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen är multilitteracitet ett område inom mångsidig kompetens. Enkelt uttryckt är multilitteracitet förmågan att flytande läsa, förstå, tolka, producera och bedöma olika slag av texter. Den bakomliggande textuppfattningen är omfattande: Mångformiga texter kan vara skrivna eller talade och innehålla grafer, tecken, bilder eller ljud eller kombinationer av dem i kombination med statiska eller rörliga bilder. De texter som eleverna omges av är i allt högre grad digitala. Tack vare smarta enheter och snabb överföring av information är texterna alltid tillgängliga. Multilitteracitet är ett paket av olika textfärdigheter som utvecklar kritisk och kulturell läsfärdighet och hjälper eleverna att behärska texternas värld. (Grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen 2014, 283)

I samband med undervisningen i olika läroämnen och i det övriga skolarbetet ska eleverna lära sig förstå den teknologiska utvecklingen samt teknologins mångfald och betydelse i det egna livet, skolan och samhället. Tillsammans med eleverna ska man reflektera över etiska frågor och framtidiga möjligheter när det gäller teknik. (Grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen 2014, 283)

Områden, kompetenser och målbeskrivningar för kompetensramverket GreenComp

Område: Inse hur komplex hållbarheten är

Kompetens: Kritiskt tänkande

Målbeskrivning: Att utvärdera information och argument, identifiera antaganden, ifrågasätta status quo och reflektera över hur personlig, social och kulturell bakgrund påverkar människors tänkande och slutsatser.

Mer information: <https://op.europa.eu/sv/publication-detail/-/publication/bc83061d-74ec-11ec-9136-01aa75ed71a1>

Berättelsens författare: Anssi Almgren
och Jasmine Gustafsson
Expert: arkitekt Juuso Nikkinen

13

Skickliga Rävén vill bygga saker

Skickliga Rävén har ett stort hjärta, skickliga händer och ett hurtigt humör. Den gillar att reparera, snickra och städa. I Skickliga Rävén's händer blir gammalt till nytt, trasigt blir fungerande och smutsigt blir glänsande. Tillsammans med Skickliga Rävén kan man lära sig mycket om att spara energi, återvinna och reparera saker.

NYCKELORD: #återvinning
#cirkulär ekonomi #resursvisdom

Målen för hållbar utveckling:

9 HÅLLBAR INDUSTRI,
INNOVATIONER OCH
INFRASTRUKTUR

12 HÅLLBAR
KONSUMTION
OCH PRODUKTION

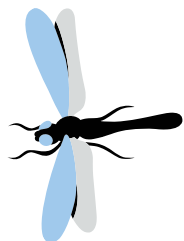

Skickliga Rävens berättelse

Skickliga Rävens fickor är överfulla av godispapper. Den har samlat in godis på skolgården. Äldre elever hade kommit till skolgården på lastbilar och kastat godis från flaken. De var lustigt klädda och lastbilarna var dekorerade med olika skyltar och lakan. På ett av dem stod det A-BINA TAR SEMESTER.

Skickliga Rävnen undrar hur lastbilar, godis och bin hänger ihop, men förstår inte riktigt. Men den tycker att det är roligt att bin också tar semester.

– Jag undrar vart bina ska åka på semester? funderar den.

Skickliga Råven går genom skolans korridorer och hittar en skräpkorg, där den lägger de gulröda godispappren. Samtidigt kommer den ihåg att den har bananskal och en tom konservburk kvar från utflykten i sin ryggsäck.

– Hmm, om jag minns rätt ska de här läggas i en annan skräpkorg än godispapprena. Men den kan inte hitta någon skräpkorg till dem.

Vandrande Råven kommer fram till Skickliga Råven och tillsammans funderar de över var

de andra skräpkorgarna finns. Vandrande Råven vet att det finns olika skräpkorgar för olika typer av skräp.

– När man sätter skräpet i rätt skräpkorg kan det användas igen, berättar Vandrande Råven.

– Plastskräp kan till exempel användas för att göra nya hinkar, säger Vandrande Råven.

– Och metallförpackningar kan till exempel bli konservburkar, fortsätter den.

– Jag skulle kunna bygga nya skräpkorgar och sätta dem här! Och göra sopskjulet större, säger Skickliga Råven ivrigt. Jag har redan mina verktyg i skolan, eftersom jag bygger ett nytt grönt tak på skolans tak. Det är nästan klart.

- Vad i hela friden är det? frågar Vandrande Räv.
- Det är ett sånt där grönt tak som fungerar som ett vanligt tak, men som också kan användas som trädgård. Där kan fetknopp och andra trevliga växter växa.
- Oj! säger Vandrande Räv med längtan i rösten.
- På gröna tak trivs många olika mikroorganismer och de har också många andra fördelar. Visste du att Kock-Räv odlar tomater och örter till skolans matsal där? fortsätter Skickliga Räv.
- Skulle man kunna få något att växa på skolans betongväggar också? säger Vandrande Räv ivrigt. Jag har läst om mossväggar tillsammans med Media-Mullvaden.
- Kom så hämtar vi de andra rävarna och tar reda på, säger Skickliga Räv.

UTFORSKA

- ☼ Diskutera berättelsen. Vad minns du av den? Fick berättelsen dig att fundera över något?
- ☼ Vilka verktyg behöver Skickliga Råven för att bygga? Hur många råvar behövs för att bygga ett sopskjul? Hur skulle framtidens sopskjul kunna se ut?
- ☼ Utforska verktyg. Vilka verktyg kan man använda i skolan?
- ☼ Ta reda på hur återvinningen i klassrummet fungerar och var skolans återvinningskärl finns.
- ☼ Ta reda på vilket märke Skickliga Råven har på sin overall.
- ☼ Ta reda på hur återvinningen fungerar hemma.
- ☼ Vad är ett grönt tak och vad skulle man kunna plantera där? Hitta information om olika gröna tak i Finland och runtom i världen på internet. Varför ser gröna tak olika ut i olika länder?

FUNDERA

- ☼ Fundera på vilken typ av grönt tak som skulle passa på taket till er skola eller hemma hos er. Fundera på vilken typ av växter och konstruktioner som taken skulle kunna klara av. Vad skulle man kunna sätta på taket?
- ☼ Hur skulle ett grönt tak vara till nytta för skolan?
- ☼ Vilken typ av gröna tak skulle det kunna finnas i framtiden?
- ☼ Vilka djur skulle gynnas av ett grönt tak och hur?
- ☼ Hur kan gröna tak bidra till återvinning och stödja hållbar utveckling?

AGERA

- ☼ Planera och rita era egna drömträdgårdar på taket till skolan eller hemma.
- ☼ Dessutom kan ni planera skyltar och säkra sätt att röra sig på det gröna taket.
- ☼ Planera och bygg ett hem för någon organism på ett grönt tak, t.ex. ett insektshotell.
- ☼ Undersök verktyg och maskiner. Vad behövs för att bygga ett grönt tak?

Mer om ämnet

Därför lönar det sig att återvinna:

- Biologiskt avfall görs till mull och biogas.
- Blandavfall görs till elektricitet och värme.
- Kartongförpackningar görs till isoleringsmaterial och fiberförpackningar.
- Glas kan användas för att tillverka nya glasförpackningar och glasull.
- Metallförpackningar kan användas för att tillverka nya metallprodukter, som konservburkar och gafflar.
- Plastförpackningar kan till exempel användas för att tillverka hinkar eller plastpåsar.
- Papper kan användas för att göra wc-papper och tidningar.

Läroplanen

Undervisningen ska vila på vetenskaplig grund och eleverna ska utveckla kritiskt tänkande. De ekologiska, kulturella, sociala och ekonomiska dimensionerna av hållbar utveckling ska beaktas i undervisningen i omgivningslära. Det centrala målet för omgivningsläran är att handleda eleverna att förstå hur människans val påverkar livet och miljön i dag och i framtiden. (Grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen 2014, 132)

Områden, kompetenser och målbeskrivningar för kompetensramverket GreenComp

Område: Agera för hållbarhet

Kompetens: Individuell initiativförmåga

Målbeskrivning: Att identifiera den egna hållbarhetspotentialen och aktivt bidra till att förbättra framtidsutsikterna för lokalsamhället och planeten.

Mer information: <https://op.europa.eu/sv/publication-detail/-/publication/bc83061d-74ec-11ec-9136-01aa75ed71a1>

Fenneken vill hjälpa till

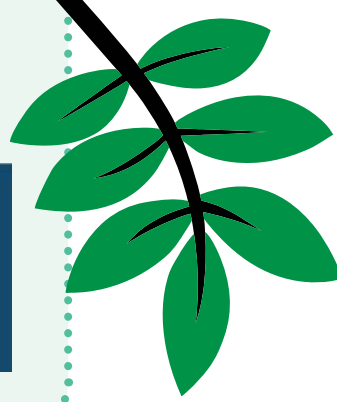

Fenneken är en godhjärtad och medkännande räv som alltid tänker på andras välbefinnande. Den går på cirkusskola, jobbar flitigt i skolan och odlar. Fenneken är en pålitlig vän och en god lyssnare som man kan berätta viktiga saker för.

NYCKELORD: #hjälpa
#rättvisa #jämlighet
#fred #empati

Målen för hållbar utveckling:

Fennekens berättelse

Fenneken sitter i den orangea metron på väg till rävkojan. Den tittar ut genom fönstret på landskapet när en blinkande skylt i ögonvrån fångar dess uppmärksamhet. På skärmen visas väderprognoser för de närmaste dagarna, en karta över luftkvaliteten i staden och reklam. På en bild finns en liten räv och en byggnad som kollapsat. Framför den finns trasiga gungor och klätterställningar. I bakgrunden rör sig kamouflageklädda figurer.

Vad i hela friden har hänt där?! funderar Fenneken. Den där lilla räven ser så ledsen ut. Jag undrar om det där är rävens skola.

Fenneken fortsätter att fundera över bilden, och nästa dag i skolan kan den fortfarande inte släppa tanken på den. Den berättar om bilden för rävkompisarna under barnens filosofiektion.

– Jag såg samma bild och frågade Farfar-Räven om den, säger Vandrare Räven. Farfar-Räven berättade att det finns barn över hela världen som behöver hjälp. De kan vara utan skolmaterial och många andra viktiga saker.

– Jag vill hjälpa till! utbrister Fenneken. När jag var liten hade jag inte heller många saker i min hemby, fortsätter den.

– Jag ska skicka min nalle, säger Vandrare Räven.

– Och jag kan ge bort min fotboll, lovar Sportiga Räven.

– Jag ska ge min favoritbok, säger Sago-Räven ivrigt.

– Och jag har nya färgpennor, som jag kan skicka, säger Konstnärliga Räven.

Läraren Nelson lyssnar på rävkompisarnas samtal. Alla är villiga att dela med sig av sina saker, till och med Resande Råttan, som är beredd att skicka i väg sin älskade moped. Läraren har också ett förslag.

– Jag vet att Oljebacka skola varje vår deltar i ett evenemang där man inte bara samlar in saker utan också pengar till alla behövande barn, säger Nelson.

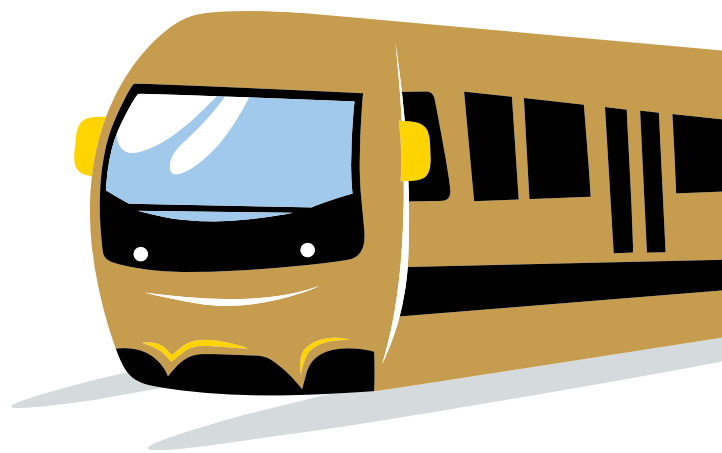
– Vi deltar också! skriker rävarna i kör.

– Vi deltar allihopa!

Veckan därpå ordnas en välgörenhetspromenad. Eleverna och lärarna går en rutt runt Huggningsbacka skola. Företag och organisationer i staden har valt att stödja promenaden och donera pengar beroende på hur många kilometer de promenerar. Bistånden består också av mat och mediciner.

– Jag tror att den lilla räven på bilden kommer att bli glad, säger Fenneken med ett leende på läpparna.

– Det tror jag också, säger Visa Räven. När vi kommer tillbaka till filosofiektionen kan vi fundera på vad mer vi kan göra!

UTFORSKA

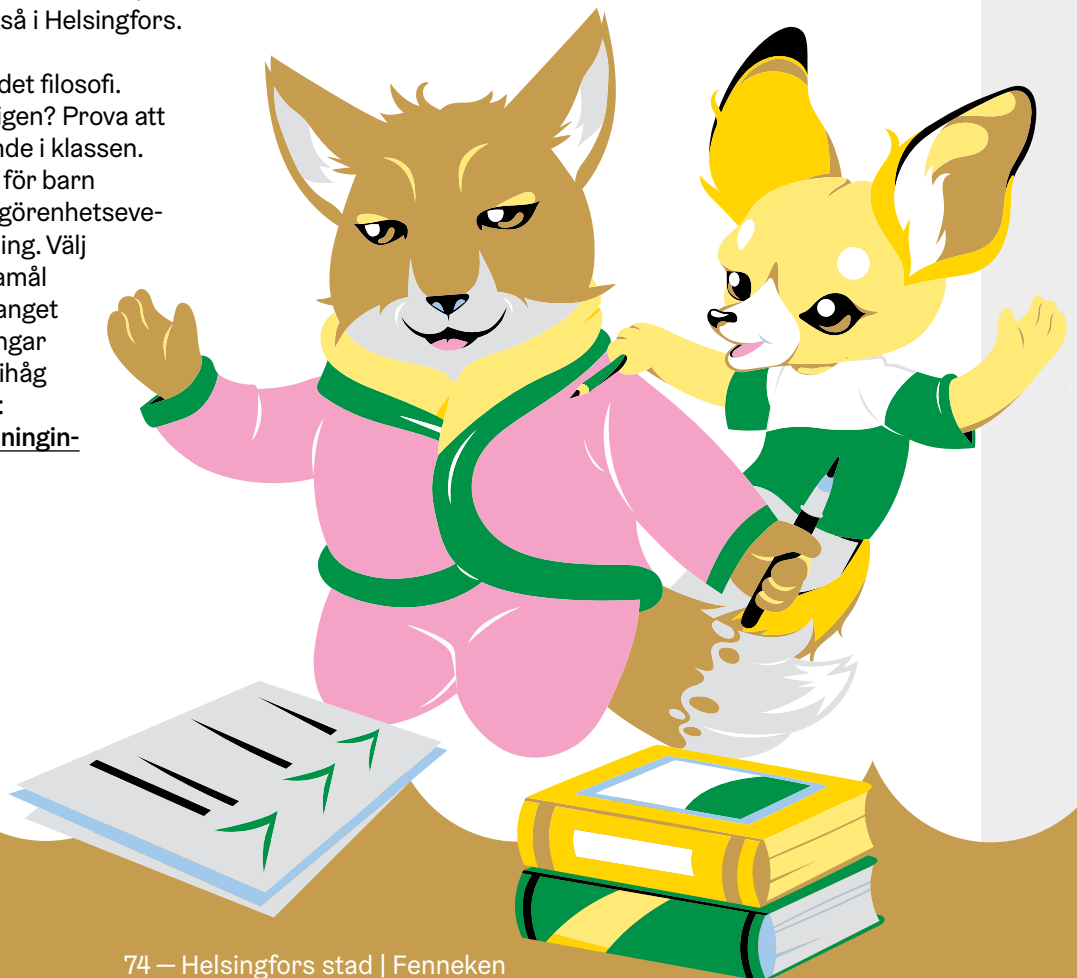
- ☼ Diskutera berättelsen. Vad kommer du ihåg? Fick berättelsen dig att fundera över något?
- ☼ Ta reda på var i världen fennekar lever. Vad är de för slags rävar?
- ☼ Fenneken vill hjälpa till. Ta reda på var i världen det bor människor som behöver hjälp.
- ☼ Fenneken gav sig ursprungligen av för att det inte gick att odla i dess hemby. Fennekens närstående talade om ökenspridning. Ta reda på vad ordet ökenspridning betyder.
- ☼ Ta reda på vad hjälporganisationer gör. Lär er till exempel mer om Unicefs verksamhet. Vem hjälper Unicef?

FUNDERA

- ☼ Fenneken rör sig ofta i skymningen. Planera en mörkerlek där Fenneken är med.
- ☼ Lista de situationer där du själv har behövt någons hjälp. Vem har hjälpt dig då?
- ☼ Fundera över hur du skulle kunna hjälpa andra. Skulle du kunna hjälpa en klasskamrat, förälder eller granne? Hur skulle du kunna hjälpa naturen?
- ☼ Fenneken har undersökt fattigdom tillsammans med Media-Mullvaden. Vad betyder det?
- ☼ Fenneken satte upp en bild av en stor duva på väggen i rävkojan. Vad har duvan med saken att göra?

AGERA

- ☼ Gå på utflykt och titta på Fenneken, den finns nämligen också i Helsingfors. Kan ni gissa var?
- ☼ I berättelsen nämns ordet filosofi. Vad betyder det egentligen? Prova att hålla en lektion i tänkande i klassen.
Rävtips: FILO – Filosofi för barn
- ☼ Organisera ett eget välgörenhetsevenemang eller en insamling. Välj tillsammans ut ett ändamål som ni ordnar evenemanget för. Om ni samlar in pengar vid evenemanget, kom ihåg att ansöka om tillstånd:
<https://poliisi.fi/sv/penninginsamlingstillstand>

Mer om ämnet

- <https://www.lapsenoikeudet.fi/lapsen-oikeuksien-sopimus/> (på finska)
- <https://www.unicef.fi/vart-arbete/barnets-rattigheter/barnkonventionen/>

Läroplanen

Tillsammans med eleverna ska man diskutera vad rättvisa, jämlikhet och ömsesidighet betyder. Eleverna ska genom egna erfarenheter bekanta sig med demokratiska principer och demokrati i praktiken. Man ska tillsammans med eleverna fundera på vad en rättvis och hållbar framtid betyder i vårt land och i världen och hur de själva kan bidra till en sådan. (Grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen 2014, 102)

Områden, kompetenser och målbeskrivningar för kompetensramverket GreenComp

Område: Agera för hållbarhet

Kompetens: Individuell initiativförmåga

Målbeskrivning: Att identifiera den egna hållbarhetspotentialen och aktivt bidra till att förbättra framtidsutsikterna för lokalsamhället och planeten.

Mer information: <https://op.europa.eu/sv/publication-detail/-/publication/bc83061d-74ec-11ec-9136-01aa75ed71a1>

Vad gömmer sig under snön?

Det är viktigt för rävkompisarna att ta hand om naturen, varandra och andra som behöver stöd runt om i världen. Kompisarna hittar gärna på nya sätt att hjälpa till och göra gott. Hur skulle du kunna hjälpa till?

NYCKELORD: #välgörenhet
#hjälpa #skräppromenad

Målen för hållbar utveckling:

Stämningen under välgörenhetspromenaden på Huggningsbacka skola är fantastisk. Rävkompisarna är ivriga över att få vara med och hjälpa andra. Samtidigt njuter de av solskenet och naturen, som vaknar upp till våren. Under den smältande snön gömmer sig alla möjliga saker: höstens gulnade gräsmatta, nedfallna löv och till och med några spirande växter som sticker upp ur marken.

Fjalar Fjällräv och Kock-Räven går promenadrutten tillsammans. Framför en busshållplats ser de något märkligt. Fjalar Fjällräv böjer sig fram för att titta på några pyttesmå "korvar" som tittar fram under snön.

– Vad är det där? undrar Fjalar Fjällräv.
– Är det frön från en växt eller små larver som är ute och rör på sig för tidigt på våren? tänker Kock-Räven högt.

Fjällräven böjer sig ännu mer för att ta en närmare titt.

Den tittar och sniffar på "korvarna" som är fuktiga av den smälta snön. De har en stickande och rökig lukt.

– Jag tror att det är någon form av skräp, säger Fjällräven. Jag tror inte att de ska vara här, tillägger den.

– Vi plockar upp dem, säger Kock-Räven.

Det finns många "korvar", och rävarna vill inte röra dem med sina bara tassar.

– Vi använder de här! säger Kock-Räven ivrigt och plockar fram två stekpincetter ur sin ryggsäck.
– Jag har ännu fler i ryggsäcken!

Med pincetterna i tassarna plockar rävarna upp "korvarna" runt hållplatsen. Kock-Räven har också pincetter till Vandrande Räven och Sportiga Räven, som redan småspringer förbi dem för åttonde gången. Ner i skräppåsen slinker också andra saker som inte hör hemma i naturen, som godispapper och fyrverkerirester.

– Den här välgörenhetspromenaden blev också en skräppromenad! säger Fjalar Fjällräv entusiastiskt.

UTFORSKA

- ☼ Diskutera berättelsen. Vad kommer du ihåg? Fick berättelsen dig att fundera över något?
- ☼ Ta reda på vilka som är de vanligaste typerna av skräp i världen.
- ☼ I berättelsen figurerade också Fjalar Fjällräv. Ta reda på vilken typ av rävmått Fjällräven är.
- ☼ Ta reda på mer om de skador som orsakas av skräp som hamnar i naturen.
- ☼ Ta reda på vilka uppfinningar som har utvecklats i världen för att samla in skräp.
- ☼ Undersök hur lång tid det tar för olika typer av skräp att brytas ner och förmultna.

FUNDERA

- ☼ Fundera över vilka uppfinningar som skulle kunna användas för att minska mängden skräp som hamnar i naturen.
- ☼ Hitta på en lek där Fjalar Fjällräv är med.
- ☼ Fundera tillsammans på varför skräp hamnar i naturen.
- ☼ Utveckla nya produkter som inte skapar avfall eller skapar så lite avfall som möjligt.

AGERA

- ☼ Designa och bygg er egen skräpätarmaskin. Vad skulle den kunna äta och vad skulle det gamla skräpet bli till?
- ☼ Gå på skräppromenad i den närliggande naturen och plocka skräp tillsammans. Till hjälp kan ni använda skräpplockare som ni kan beställa gratis: <https://puistotalkoot.hel.fi/sv>
- ☼ Ni kan också ta med er stekpincetter eller trädgårdshandskar som ni kan plocka skräp med.
- ☼ Gör miniskräpkorgar av små askar eller burkar. Dem kan ni ge i present till exempelvis föräldrar eller vänner. <https://www.roskapaivassa.net/Mini.htm> (på finska)

Mer om ämnet

- På våren smälter snön bort, varvid skräp som slängts på marken och som inte hör hemma i naturen blottläggs. Plastförpackningen på en chokladstång bryts till exempel inte ner, utan sönderdelas till små plastbitar som kallas mikroplaster. Skräp kan också hamna i vattendrag, och kemikalierna i skräpet sprids i marken och vattnet.
- <https://wwf.fi/uhat/merten-muoviroska/> (på finska)
- <https://theoceancleanup.com/> (på engelska)
- <https://luontoliitto.fi/lahde-roskaretkelle-ja-auta-keramaan-miljoona-roskapussia/> (på finska)

Läroplanen

Genom sina val och sitt handlande i vardagen visar skolan ett ansvarsfullt förhållningssätt till miljön. Materialval och handlingsmönster som innebär slöseri med råmaterial, energi och biologisk mångfald ska förändras så att de blir hållbara. Betydelsen av immateriella värden för välbefinnandet och en hållbar livsstil lyfts fram och dessa värden ges tid och synlighet i det dagliga skolarbetet. Eleverna är med och planerar och förverkligar en hållbar vardag. (Grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen 2014, 29)

Områden, kompetenser och målbeskrivningar för kompetensramverket GreenComp

Område: Förkroppsliga hållbarhetsvärderingar

Kompetens: Främja naturen

Målbeskrivning: Att inse att människan är en del av naturen, att respektera andra arters och naturens behov och rättigheter i syfte att återställa och återskapa sunda och motståndskraftiga ekosystem.

Mer information: <https://op.europa.eu/fi/publication-detail/-/publication/bc83061d-74ec-11ec-9136-01aa75ed71a1>

Boom – vilken klädöverraskning!

Disco-Räven älskar musik, dans och att umgås. Den har en glad, solig och energisk personlighet. Den ordnar ofta fester där alla är välkomna. I Disco-Rävens garderob finns otroligt häftiga danskläder. Räven har köpt olika klädesplagg på återvinningstorg och stajlat om dem till unika plagg.

NYCKELORD: #ansvar
#konsumtion #råvaror

Målen för hållbar utveckling:

Disco-Rävens berättelse

Boom, boom, boom, låter det i Disco-Rävens hörlurar. Tassarna svänger åt alla håll i rävkojan och svansen snurrar som en propeller.

– Vad lyssnar Disco-Räven på? undrar Sportiga Räven.

Den går fram till Disco-Räven och pekar på knapphörlurarna. Disco-Räven tar ut den vänstra hörluren ur örat och frågar med hög röst:

- VA??
- Vad lyssnar du på? frågar Sportiga Räven.
- Jag har gjort en spellista inför valborg. Det är bara disco!
- Vi lyssnar på den tillsammans! säger Sportiga Räven ivrigt.

Sportiga Räven slår på rävkojans högtalare. Uppfinnar-Räven har byggt en bashögtalare stor som ett kylskåp av material som den hittade i en sopcontainer. Nu provar de den för första gången.

BOOOOOOOO MMMM, den första vågen av basen känns ända in i ryggmärgen på rävarna och rävkojans fönster skallrar.

Musiken rycker med sig och rävarna börjar dansa vilt.

- Fantastiskt! Vi borde ordna ett sånt här partaj för hela skolan! ropar Skickliga Räven.
- Men hallå, det är ju snart valborg. Vi kan väl ordna ett valborgsdisco! föreslår Disco-Räven.

Rävarna blir entusiastiska över idén och bestämmer sig för att ordna en fest.

– På en fest behöver man festkläder, säger Konstnärliga Räven ivrigt.

Uppfinnar-Räven startar datorn. Musik spelas i bakgrunden när rävarna börjar bläddra igenom olika nätbutiker.

- Här finns det underbart färggranna och roliga discokläder riktigt billigt, tjuter Sportiga Räven.
- Varför är de så billiga? undrar Visa Räven.

De klickar ner roliga kläder i varukorgen. Rävarna väljer olika produkter och övertalar till sist Farfar-Räven att göra beställningen i nätbutiken.

Efter några veckor får rävarna veta att kläderna har lämnats i paketautomaten i butiken i Huggningsbacka. Rävarna hämtar paketet och återvänder till rävkojan. Alla är ivriga över att öppna paketet, men sedan blir de överraskade.

- Det här är helt fel storlek, säger Vandrande Räven med en tajt T-tröja på sig.
- Här hänger det lösa trådar från sömmarna, säger Sago-Räven besviket.
- Den här kliar något förskräckligt! gnäller Sportiga Räven och kliar sig i sidan.
- Sulan på den ena skon lossnade, säger Disco-Räven förbluffat.
- Den här ser helt annorlunda ut än på bilderna, suckar Konstnärliga Räven.

Skickliga Räven drar på sig en tröja med sömmar som håller på att gå upp i ärmarna. När den rycker i ärmen för att den ska bli rakare lossnar den helt och hållet.

- De här blir nog inga festkläder, konstaterar Visa Räven sorgset.
- Aaahhh, grrrrr, #.%&####!, ropar Resande Råttan.

Alla tittar förundrat på högen av kläder på golvet i rävkojan.

– Vad ska vi göra nu? Var ska vi få tag på festkläder? undrar Disco-Räven.

UTFORSKA

- ☹ Diskutera berättelsen. Vad kommer du ihåg? Fick berättelsen dig att fundera över något?
- ☹ Sätt upp en pjäs baserad på berättelsen. Hur skulle berättelsen kunna fortsätta?
- ☹ Undersök lapparna på era kläder. Vad finns det för information på dem?
- ☹ Ta reda på vad snabbmode betyder. Vilka problem kan det finnas med snabbmode?
- ☹ Bli webbdetektiver med samma attityd som Media-Mullvaden! Välj en produkt (till exempel ett klädesplagg) och ta reda på var den tillverkades, vem som tillverkade den och hur den har hamnat i Finland. Samtidigt kan ni fundera över hur ansvarsfullt det är att handla på nätet.
- ☹ Ta reda på vad ansvarsfull konsumtion innebär.
- ☹ Ta reda på vilka de vanligaste textilfibrerna är. Vad tillverkas naturfiber av? Och vad tillverkas konstfiber av?
- ☹ Ta reda på var kläderna som lämnas in på en klädinsamling hamnar.

FUNDERA

- ☹ Fundera över hur mycket kläder en person behöver. Vilka klädesplagg är nödvändiga?
- ☹ Hur gör man kläder i olika färger? Prova på att färga tyger i klassen med till exempel blåbär.
- ☹ Skapa er egen klädkollektion. Hur skulle en klädkollektion se ut om den var tillverkad helt av återvunnet material?
- ☹ Vilka andra material än tyg kan användas för att tillverka kläder?
- ☹ Fundera på varför billiga kläder eller varor inte alltid är av god kvalitet.

AGERA

- ☹ Hitta en återvinningsstation för kläder eller textilier som ligger nära skolan.
- ☹ Organisera en utställning med upphittade kläder i skolan där eleverna kan leta efter kläder som de tappat bort.
- ☹ Skicka resten av de upphittade kläderna till återvinningen.
- ☹ Ordna en bytesloppis i skolan eller klassen där eleverna kan lämna in ett föremål, en bok eller ett klädesplagg som de inte behöver. Man måste inte själv ta något vid bytet.
- ☹ För de överblivna föremålen från bytesloppisen till återvinningen.
- ☹ Ordna en verkstad för att reparera eller stajla om saker: Reparera eller förnya ett plagg, en leksak eller ett annat bruksföremål som är trasigt eller som inte används.
- ☹ Skapa ett konstverk av återvunnet material.

Mer om ämnet

- <https://textileandfashion2030.se/kunskapsbanken/>
- <https://www.hsy.fi/jatteet-ja-kierratys/jateopas/jatteet/vaatteet-tekstiilit/> (på finska)
- <https://yle.fi/aihe/artikkeli/2020/02/17/mot-laittoi-lahettimia-kierratysvaatteisiin-nain-lahjoittamasi-vaatteet> (på finska)

Läroplanen

I 2 § i statsrådets förordning framhålls betydelsen av undervisning och fostran. Det centrala målet är att stödja elevernas utveckling till humana och etiskt ansvarsfulla samhällsmedlemmar. (s. 19)

En lärande organisation ska i all sin verksamhet fästa uppmärksamhet vid nödvändigheten av en hållbar livsstil. Genom sina val och sitt handlande i vardagen visar skolan ett ansvarsfullt förhållningssätt till miljön. Materialval och handlingsmönster som innebär slöseri med råmaterial, energi och biologisk mångfald ska förändras så att de blir hållbara. Betydelsen av immateriella värden för välbefinnandet och en hållbar livsstil lyfts fram och dessa värden ges tid och synlighet i det dagliga skolarbetet. Eleverna är med och planerar och förverkligar en hållbar vardag. (Grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen 2014, 29)

Områden, kompetenser och målbeskrivningar för kompetensramverket GreenComp

Område: Inse hur komplex hållbarheten är

Kompetens: Systemtänkande

Målbeskrivning: Att se hållbarhetsproblemet från alla sidor, att beakta tid, plats och sammanhang för att förstå hur olika element samverkar inom och mellan system.

Mer information: <https://op.europa.eu/sv/publication-detail/-/publication/bc83061d-74ec-11ec-9136-01aa75ed71a1>

Disco-rävens valborgsfest

NYCKELORD: #energiförbrukning
#rörelseenergi #förnybar energi

Två veckor kvar till valborg.

Rävarna har letat efter kläder till valborgs-discot på vinden, på loppmarknader och i skolans teatergarderob. Vissa rävar har sytt sina egna festkläder.

- I framtiden måste vi vara noggrannare när vi beställer saker på nätet, säger Sago-Räven.
- Förutom de dåliga kläderna fick farfar en överraskande räkning, påminner Uppfinnar-Räven de andra.

Festförberedelserna går inte heller utan hinder på vägen. Discot kan inte hållas i skolans gymnastiksal, eftersom den är reserverad för en humpalektion för pensionärer. Uppfinnar-Räven och Skickliga Räven bestämmer sig för att bygga ett festställe med en speciell matta på golvet i skogsbrynet.

- Nu fungerar det! När man studsar eller dansar på mattan får energin från rörelsen discolamporna att tändas, tjuvar Uppfinnar-Räven.
- Kom och prova! ropar Skickliga Räven till rävkompisarna.

- Nu ska vi hoppa och studsa!

Rävkompisarna hoppar vilt, men bara en lampa tänds.

- Det här borde förbättras på något sätt. Att studsa kanske inte ger tillräckligt med energi, säger någon flåsande.

Samtidigt hörs ett brakande ljud från buskarna.

- Titta vad jag hittade i diket! Det står DEN SOM HITTAR DEN FÅR DEN här också! utropar Vandrande Räven.

Den leder en rostig cykel närmare och samtidigt tänds cykellampan. När Vandrande Räven stannar slocknar lampan.

- Vad hände, varför tändes och släcktes lampan?

Målen för hållbar utveckling:

– Skulle den där cykeln kunna ge oss mer energi för skogsdisco? funderar Uppfinnar-Räven.

Skickliga Räven och Uppfinnar-Räven börjar genast koppla ihop cykeln med discolamporna på festplatsen. Resande Råttan är full av energi och hoppar genast upp på cykelsadeln. När Råttan trampar tänds lamporna!

– Jag bringar ljus! ropar Råttan.

De sätter upp återvinningskorgar på festplatsen och Kock-Räven parkerar en vagn med vegetarisk mat vid kanten av dansgolvet. Sportiga Räven sätter upp en glitterpunkt där festdeltagarna kan dekorera sina ansikten med biologiskt nedbrytbart glitter. Festplatsen är klar.

Äntligen är det valborgsmässoafton.

Kvällen mörknar, basen dånar och lamporna blinkar. Alla djuren i skogen festar på dansgolvet. Resande Råttan trampar på cykeln för att få energi.

– Skulle någon kunna byta av mig snart? stånkar Resande Råttan. Jag kanske trots allt inte orkar cykla hela kvällen.

Sago-Räven hoppar upp i sadeln och sätter igång. Rävkompisarna avlöser varandra, någon sitter alltid på cykeln medan de andra dansar. Disco-Räven är festens dj och snurrar då och då runt på dansgolvet för att visa upp sina dansförmågor. Kock-Räven serverar bål. Rävkompisarna dansar och skrattar. Alla är på ett strålande humör.

– Hördu, Disco-Räven! Valborgsfesten var en fantastisk idé! ropar någon mitt i musikens dån och lampornas blinkande.

Disco-Räven ler nöjt, lyfter tassan och visar fredstecknet.

UTFORSKA

- ☼ Diskutera berättelsen. Vad kommer du ihåg? Fick berättelsen dig att fundera över något?
- ☼ Vilka slags fester handlade berättelserna om? Vilka typer av värfirande känner ni till?
- ☼ Ta reda på hur man kan få elektricitet från ett dansgolv och en cykel.
- ☼ Ta reda på vad en dynamo är.

FUNDERA

- ☼ Fundera över betydelsen av fester. Varför är fester viktiga?
- ☼ Lista vilka saker som vanligtvis ingår i en fest. Vad behövs för en fest?
- ☼ Fundera över vilka seder och traditioner som återkommer i fester.
- ☼ Fundera på vad som kan återvinnas på en fest och hur man kan beakta hållbarheten när man ordnar fester.
- ☼ Fundera på hur er drömfest skulle se ut.

AGERA

- ☼ Planera klassens egen drömfest. Ni kan designa och pyssla inbjudningar, affischer och dekorationer och hitta på program för festen.
- ☼ Ordna en klassfest! Vad sägs om en fest på gården eller i den närliggande skogen?
- ☼ Designa egna festkläder. Låt fantasin flöda!

Mer om ämnet

Skapa gruppens egen årsklocka för högtider: Vilka olika högtider firas i kulturerna som är kopplade till de språk som talas i gruppen? Sätt ihop en gemensam kalender med de olika högtider som firas i gruppen.

Information om högtider som firas i olika kulturer och religioner hittar ni till exempel här: Festkalendern – Information om läsårets högtider och fastetider. På webbplatsen finns också uppgifter och sagor med anknytning till högtiderna <https://juhlakalenteri.fi/sv/>

Läroplanen

Eleverna ska spurras och handledas till positiv växelverkan och samarbete. Lektioner, fester, lek, spel, måltider och samarbete i och utanför skolan erbjuder tillfällen där man kan öva sig att fungera tillsammans med många olika slags människor. Eleverna ska bemötas med respekt och man ska lära dem goda vanor och att visa vänlighet. (Grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen 2014, 100)

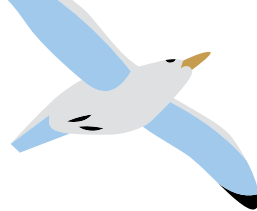
Områden, kompetenser och målbeskrivningar för kompetensramverket GreenComp

Område: Agera för hållbarhet

Kompetens: Individuell initiativförmåga

Målbeskrivning: Att identifiera den egna hållbarhetspotentialen och aktivt bidra till att förbättra framtidsutsikterna för lokalsamhället och planeten.

Mer information: <https://op.europa.eu/sv/publication-detail/-/publication/bc83061d-74ec-11ec-9136-01aa75ed71a1>

Vårfest på ängen

Blåsipporna blommar, solen skiner och luften doftar sommar. Rävkompisarna har samlats för en vårfest på ängen. De pratar om allt som har hunnit hända under läsåret.

- Vår nya skolrestaurang blev jättebra! säger Tibetanska Råven.
- Och minigolfbanan av gammalt konstgräs! fortsätter Sportiga Råven.
- Minns ni när Resande Råttan flög ut ur cirkuskanonon? frågar Fenneken och skrattar.
- Eller när vi trodde att Hemliga Strömningen hade lärt sig flyga? flinar Sago-Råven.
- För mig var skogsdiscot årets höjdpunkt! ropar Disco-Råven.
- Och titta på den här vackra ängen som vi anlade tillsammans, suckar Konstnärliga Råven.

Blommorna är fortfarande små och växer lite här och var, men Bussiga Biet och dess vänner har redan fått nektar från dem.

De breder ut dukar och filter på ängen så att alla kan sitta bekvämt. Kock-Råven har gjort saft av rabarbern som växer på rävkojans gård och håller upp av den i allas muggar. Farfar-Råven bjuder på godis med rödgult omslagspapper.

Rävkompisarna tänker tillbaka på välgörenhetsevenemanget och när de grundade FN, och funderar på vad de skulle kunna odla på det gröna taket nästa år.

– Och så alla konstiga saker vi hittade! påminner Vandrande Råven de andra.

– Ja, där det stod: ”DEN SOM HITTAR DEN FÅR DEN”, fortsätter Konstnärliga Råven.

– Jag undrar vem som hade gömt dem, funderar Visa Råven.

Resande Råttan småler medan de andra funderar. Till slut avslöjar den:

– Det var jag! Jag ville ordna en skattjakt för er! skrattar den.

– Satte du ihop en årslång skattjakt åt oss? frågar Vandrande Råven förundrat.

– Jag ville att alla skulle vara glada! säger Resande Råttan nöjt.

– Var kom alla de där grejerna ifrån? frågar Uppfinnar-Råven.

Resande Råttan sörplar på rabarbersaften i sin mugg och spanar upp mot himlen. Den svarar inte.

Visa Råven plockar fram framtidstittglaset ur ryggsäcken och tittar ut över ängen med dem. Ängen är mer grönskande och färggrannare, och massor av insekter surrar omkring på den.

– Bussiga Biet är inte längre ensamt, suckar råven nöjt.

Sedan vänder den tittglaset mot rävkompisarna. De har vuxit lite, har nya böcker och saker i ryggsäckarna och ser ut att ha lika roligt som nu.

VÅRINTYG FÖR EN HÅLLBAR FRAMTID

Skolräven

.....
(mottagarens namn)

*har genom att utforska,
utmana sig med äventyr och
leka tillsammans med rävkompisarna
kommit närmare en god framtid.*

Läsåret 20 – 20

Globala målen för hållbar utveckling

Områden, kompetenser och målbeskrivningar för kompetensramverket GreenComp

Område	Kompetens	Målbeskrivning
1. Förkroppsliga hållbarhetsvärderingar	1.1 Värdesätta hållbarhet	Att reflektera över personliga värderingar, identifiera och förklara hur värderingar varierar mellan olika människor och över tid, och samtidigt kritiskt utvärdera i vilken utsträckning dessa värderingar stämmer överens med hållbarhetsvärderingar.
	1.2 Stödja rättvisa	Att stödja jämlikhet och rättvisa för nuvarande och kommande generationer och dra lärdom av tidigare generationer i syfte att främja hållbarhet.
	1.3 Främja naturen	Att inse att människan är en del av naturen, att respektera andra arters och naturens behov och rättigheter i syfte att återställa och återskapa sunda och motståndskraftiga ekosystem.
2. Inse hur komplex hållbarheten är	2.1 Systemtänkande	Att se hållbarhetsproblemet från alla sidor, att beakta tid, plats och sammanhang för att förstå hur olika element samverkar inom och mellan system.
	2.2 Kritiskt tänkande	Att utvärdera information och argument, identifiera antaganden, ifrågasätta status quo och reflektera över hur personlig, social och kulturell bakgrund påverkar människors tänkande och slutsatser.
	2.3 Problemformulering	Att formulera faktiska eller potentiella utmaningar som hållbarhetsproblem, inbegripet svårighetsgrad, berörda personer, tid och geografisk omfattning, i syfte att identifiera lämpliga metoder för att förutse och förhindra problem samt mildra och anpassa sig till redan befintliga problem.
3. Skapa visioner för en hållbar framtid	3.1 Framtidskompetens	Att skapa alternativa hållbara framtidsvisioner genom att föreställa sig och utveckla alternativa scenarier och identifiera de åtgärder som krävs för att förverkliga en önskvärd hållbar framtidsvision.
	3.2 Anpassningsförmåga	Att hantera omställningar och utmaningar i komplexa hållbarhetssituationer och att fatta beslut som rör framtiden i situationer som präglas av osäkerhet, tvetydighet och risk.
	3.3 Utforskande tänkande	Att anlägga ett relationellt sätt att tänka genom att utforska och koppla samman olika discipliner, vara kreativ och experimentera med nya idéer eller metoder.
4. Agera för hållbarhet	4.1 Politisk handlingsförmåga	Att navigera i det politiska systemet, identifiera politiskt ansvar och ansvarsskyldighet för ohållbara beteenden och kräva ändamålsenlig politik för hållbarhet.
	4.2 Kollektivt handlande	Att agera för förändring i samarbete med andra.
	4.3 Individuell initiativförmåga	Att identifiera den egna hållbarhetspotentialen och aktivt bidra till att förbättra framtidsutsikterna för lokalsamhället och planeten.

Böcker

Aaltola, E. & Keto, S. (2017). Empatia – Myötäelämisen tiede. Helsingfors: Into Kustannus.

Cantell, H., Aarnio-Linnanvuori, E. & Tani, S. (2020). Ympäristökasvatus. Kestävän tulevaisuuden käsikirja. Jyväskylä: PS-kustannus.

Foster, R. (2016). Hiljainen kosketus – kohti ekofilosofista kasvatusta. I: A. Suominen (red.) Taidekasvatus ympäristöhuolen aikakaudella: avauksia, suuntia, mahdollisuuksia. Helsingfors: Aalto ARTS Books, 167–175.

Hirvonen, I., Huhtanen, A., Lehtinen, E., Liikala, E., Saariaho, A., Tahvanainen, S., Turunen, E. & Vienola, M.-K. (2018). Opas ajatteluun. Filosofiaa lasten kanssa. Helsingfors: Utvecklingscentralen Lärorik.

Lehtonen, A. (2020). Luovat ja elämykselliset menetelmät antavat välineitä tunteiden käsittelyyn. I: H. Cantell, E. Aarnio-Linnanvuori och S. Tani (förf.) Ympäristökasvatus. Kestävän tulevaisuuden käsikirja. Jyväskylä: PS-kustannus, 176–184.

Koskinen, S. (2010). Lapset ja nuoret ympäristökansalaisina: Ympäristökasvatuksen näkökulma osallistumiseen. Doktorsavhandling. Nuorisotutkimusverkosto/Nuorisotutkimusseura, publikation 98.

Laininen, E. (2019). Transforming Our Worldview Towards a Sustainable Future. I: J. W. Cook (red.) Sustainability, Human Well-Being, and the Future of Education. Schweiz: Springer Nature Switzerland AG, 161–200. <https://doi.org/10.1007/978-3-319-78580-6>, hämtad 29.4.2024.

Lehtonen, A., Salonen, A. O. och Cantell, H. (2019). Climate Change Education: A New Approach for a World of Wicked Problems. I: J. W. Cook (red.) Sustainability, Human Well-Being, and the Future of Education. Schweiz: Springer Nature Switzerland AG, 339–374. <https://doi.org/10.1007/978-3-319-78580-6>, hämtad 29.4.2024.

Raitis, A. (2022) Tekonurmikenttien kierrätys Suomessa. Lärdomsprov. Åbo yrkeshögskola. Energi- och miljöteknik 2022.

Suominen, A. (2016). Inledning: Taidepedagogisia, taiteellisia, tutkimuksellisia ja filosofisia perspektiivejä ekososiaaliseen oikeudenmukaisuuskasvatukseen. I: A. Suominen (red.) Taidekasvatus ympäristöhuolen aikakaudella: Avauksia, suuntia ja mahdollisuuksia. Helsingfors: Aalto ARTS Books, 8–19.

Digitala källor

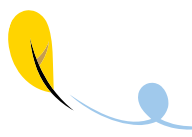
Asikainen, H. (2.4.2020). Pölyttäjien määrä on romahtanut – ja siitä voi tulla ihmiskunnan kohtalonkysymys. YLE. <https://yle.fi/aihe/artikkeli/2020/04/01/polyttajien-maara-on-romahtanut-ja-siita-voi-tulla-ihmiskunnan-kohtalonkysymys>, hämtad 29.4.2024.

Eunomia Research & Consulting Ltd 2017. Environmental impact study on artificial football turf. <https://digitalhub.fifa.com/m/cd0245b8305f8b9/original/artificial-turfrecycling.pdf>, hämtad 29.4.2024.

Hakulinen, T. (2021). Vanhemmat lukekaa pienelle lapsellenne. <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/sana-hallussa>, hämtad 2.6.2024. Hiltunen, J. & Konivuori, H. (2015). Green Drama. DRAMA – Nordisk dramapedagogisk tidsskrift, 3/2015, 30–31. <http://dramaogteater.no/wp-content/uploads/2015/12/Drama-03-2015-lowres.pdf>, hämtad 2.6.2024.

- Hållbar utveckling, 2015.** Agenda 2030 och de globala målen för hållbar utveckling. <https://kestavakehitys.fi/sv/agenda20301>, hämtad 29.4.2024.
- Lassila & Tikanoja (2021).** Muovimuuvi. <https://tietopankki.lt.fi/muovimuuvi>, hämtad 29.4.2024.
- Laininen, E. (2018).** Transformatiivinen oppiminen ekososiaalisen sivistymisen mahdollistajana. Ammattikasvatuksen aikakauskirja, 20(5), 16–38. Hämtad på <https://journal.fi/akakk/article/view/84515>
- Lehtonen, A. (2015).** Calls for creative collaboration. DRAMA – Nordisk dramapedagogisk tidsskrift, 3/2015, 34–37. <http://dramaogteater.no/wp-content/uploads/2015/12/Drama-03-2015-lowres.pdf>, hämtad 6.6.2024.
- Maristo, M., Rantasuo, E., Rybatzki, I., Sorvali, E. & Tähkää, O. (2019).** Taiteillen tulevaisuuksiin – tulevaisuuskasvatuksen menetelmiä alakoululaisille. Helsingin kaupunki, Kulttuuri ja vapaa-aika, Annantalo. https://www.annantalo.fi/instancedata/prime_product_resurssivaraus/kulke/FileManager/Files/Annantalo/PDFt/Taiteillen%20tulevaisuuksiin%201%20web.pdf, hämtad 6.6.2024
- Utbildningsstyrelsen (2020).** Grunderna för läroplanen för försöket med tvåårig förskola 2021. https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/Grunderna_for_laroplanen_for_forsoket_med_tvaarig_forskoleundervisning_2021.pdf, hämtad 29.4.2024.
- Pouru, L. & Tähkää, O. (13.3.2018).** Me kaikki tarvitsemme tulevaisuuslukutaitoa. <https://www.sitra.fi/blogit/kaikki-tarvitsemme-tulevaisuuslukutaitoa/>, hämtad 29.4.2024.
- Pääjoki, T. (2004).** Taide kulttuurisena kohtaamispaikkana taidekasvatuksessa. Doktorsavhandling, Jyväskylän universitet. <https://jyx.jyu.fi/handle/123456789/13418>, hämtad 29.4.2024.
- Salonen, A. (10.11.2008).** Kestävän kehityksen mukainen ruoka. <https://artosalonen.com/kestavan-kehityksen-mukainen-ruoka/>, hämtad 6.6.2024.
- Salonen, A. (4.10.2012).** Puhdasta energiaa, kiitos. <https://artosalonen.com/puhdasta-energiaa-kiitos/>, hämtad 6.6.2024.
- Siirilä, J., Salonen, A. O., Laininen, E., Pansar, T., & Tikkanen, J. (2019).** Transformatiivinen oppiminen antroposeenin ajassa. Ammattikasvatuksen aikakauskirja, 20(5), 39–56. Hämtad på <https://journal.fi/akakk/article/view/84520>, 2.6.2024.
- Finlands FN-förbund (2024).** Edullista ja puhdasta energiaa. <https://www.ykliitto.fi/edullista-ja-puhdasta-energiaa>, hämtad 6.6.2024.
- Tomperi, T. & Hannu, J. (2014).** (Lasten) pedagoginen filosofia – kasvatuksen historiallinen mahdollisuus. niin & näin, 1/2014, 95–105. <http://netn.fi/sites/www.netn.fi/files/netn141-24.pdf>, läst 29.4.2024.
- WWF (2024a).** Merten muoviroska. <https://wwf.fi/uhat/merten-muoviroska/>, läst 29.4.2024.
- WWF (2024b).** Luontokato. <https://wwf.fi/uhat/luontokato/>. Hämtad 2.6.2024.

Vad då för rävmodell?

Rävmodellen stärker hållbarhetsfostran i årskurs 1–2. Modellen betonar särskilt klimat- och miljöfostran, kunskaper om cirkulär ekonomi och framtidskompetens.

Modellen har utvecklats med utgångspunkt

i grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen, enligt vilken skolan ska erkänna behovet av hållbar utveckling och ekosocial bildning, agera i enlighet med det och vägleda eleverna mot en hållbar livsstil. (Grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen 2014, 16).

Modellen betonar också uppfattningen som nämns i grunderna för läroplanen om att den grundläggande utbildningen ska lära eleverna att bemöta behov av förändring med ett öppet sinne, kritiskt granska dem och ta ansvar för val som bygger framtiden. (Grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen 2014, 18).

Rävmodellen kan därför implementeras genom att kombinera målen för de olika delområdena i läroplanen på en mängd olika sätt.

Den hoppingivande Boken om rävarna påminner oss om att var och en av oss är med och skapar framtiden.

